

ANIMEILIJÄ, KONMARITUS JA SUSHITTA
JAPANILAISET LAINASANAT JA NIIDEN JOHDOKSET

Suomen kielen
kandidaatintutkielma
Oulun yliopisto
11.1.2019

Sonja Keltamäki

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkielman aihe	1
1.2. Tutkielman aineisto	2
1.3. Tutkielman teoreettiset lähtökohdat ja tutkimusmenetelmä	2
2. ANALYYSI	5
2.1. Verbijohdokset	5
2.2. Nominijohdokset	9
2.2.1. Substantiivijohdokset	9
2.2.1.1. Tekijännimen johdokset	9
2.2.1.2. Teonnimen johdokset	17
2.2.2. Adjektiivijohdokset	27
3. PÄÄTÄNTÖ	35
LÄHTEET	38
LIITTEET	

1. JOHDANTO

1.1. Tutkielman aihe

Suomen kieleen on lainattu sanoja muista kielistä jo tuhansien vuosien ajan. Vanhimmat lainasanat suomessa ja sen sukukielissä ovat indoeurooppalaisia, kuten *jyvä* ja *varsa* (Häkkinen 2002: 37). Lainasanat ovat usein kulttuurisanoja, kuten raaka-aineiden, työvälineiden tai henkiseen kulttuuriin ja yhteiskunnan järjestykseen liittyviä sanoja (Häkkinen 2002: 36). Myös tämän tutkielman aineisto koostuu kulttuurisanoista. Yleisin lainanantajakieli suomessa on englanti, mutta lainoja on saatu ja saadaan yhä muistakin kielistä (Vilkamaa-Viitala 2005).

Englannin vierassanoja ovat tutkineet opinnäytetöissään esimerkiksi Liisa Nykopp pro gradu -tutkimuksessaan *The Anglicism about in informal written Finnish discourse* (2017) ja Emilia Käsmä kandidaatintutkielmassaan *Siis jotain random tutkimuksia ne voi tehdä. Vierassanan random käyttö suomessa* (2018). Nykopp (2017) tutkii pro gradu -tutkielmassaan englannin vierassanan *about* ja sen suomenkielisten vastineiden epävirallista käyttöä kirjoitetussa suomenkielisessä verkkokeskustelussa. Käsmä (2018) taas tutkii vierassanan *random* käyttäytymistä suomenkielisessä verkkokeskustelussa. Englannin lisäksi lainasanoja saadaan esimerkiksi japanista, jota tutkin tarkemmin tässä kandidaatintutkielmassa.

Tarkastelen kandidaatintutkielmassani japanilaisia lainasanoja ja niiden johdoksia. Lainanantajakielenä japania ei ole aiemmin juurikaan tutkittu, etenkin johto-opillisesti. Japanin kieleen liittyviä suomen kielen opinnäytteitä ovat esimerkiksi Sohvi Heikkilän (2016) pro gradu -tutkielma *Japani-harrastajien slangi* sekä Jenni Kyheröisen (2015) pro gradu -tutkielma *Taidokkaita termejä. Suomen- ja japaninkielisten termien käytöstä taidon harrastajien puheessa*. Heikkilä (2016) on haastatellut pro graduaan varten japanilaista popkulttuuria harrastavia henkilöitä, ja haastattelun perusteella hän on tutkinut, millaista slangia kyseiset henkilöt käyttävät puhuessaan harrastuksestaan. Kyheröinen (2015) taas on tutkinut millaista kieltä japanilaisen kamppailulaji *taidon* harrastajat käyttävät puhuessaan *taidosta*. Oma tutkimukseni eroaa näistä tutkimuksesta niinkin, että en ole haastatellut ketään, enkä tutkinut koodinvaihtoa, vaan olen kerännyt aineistoni internetistä.

1.2. Tutkielman aineisto

Aineistooni kuuluu 17 japanilaista lainasanaa ja 99 internetistä poimittua esimerkkilauseetta, joissa esiintyy lainasanoista muodostettuja johdoksia. Kaikki aineistoni sanat ovat kulttuurisanoja. Aineistoni olen koonnut hakemalla Google-hakupalvelun avulla tuloksia japanilaisten lainasanojen ja niiden johdosten käytöstä. Olen käyttänyt tutkimuksessani apuna *Kielitoimiston sanakirjan* päätoimittaja Tarja Heinosen kokoamaa listaa *Kielitoimiston sanakirjasta* mainituista japanilaisista lainasanoista (Heinonen, henkilökohtainen tiedonanto, ks. liite 1). Heinosen listan sanojen lisäksi olen käyttänyt aineistossani Google-hakupalvelulla löytämiäni sanoja. Aineistoni lainasanat ovat kokonaisuudessaan tutkielmani liitteenä 2. Keskityn tutkimuksessani sanoihin, joista esiintyy monipuolisimmin tuloksia. En esimerkiksi ota tutkittavakseni lainasanaa *emoji*, sillä Google-hakupalvelulla ei löydy lainkaan siitä muodostettuja johdoksia. *Emoji* tarkoittaa siis 'tekstin osana käytettäviä alun perin japanilaisia kuvamerkkejä' (KS 2018 s.v. *emoji*). Olen alkanut kerätä aineistoa syys–lokakuussa 2018 ja tarkistanut sen viimeisen kerran 13.–22.11.2018.

1.3. Tutkielman teoreettiset lähtökohdat ja tutkimusmenetelmä

Uudessa kielioppaassa (2012) suomen kielen nuoret lainasanat eli vierassanat jaetaan kolmeen ryhmään: kotoistuneisiin sanoihin eli **yleislainoihin**, varsinaisiin vierassanoihin eli **erityislainoihin** ja vieraskielisiin sanoihin eli **sitaattilainoihin** (Itkonen & Maamies 2012). Japanista peräisin olevat lainasanat ovat pääosin sitaattilainoja eli ne vastaavat täysin alkukielen sanaa, esimerkiksi *sushi* (rinn. *suši*) 'japanilainen ruokalaji, joka valmistetaan riisistä ja kalasta, äyriäisistä tai kasviksista', *buto* 'japanilainen tanssi, jolle on ominaista hidas liike' ja *kabuki* 'japanilainen näyttämötaiteen muoto' (Vilkamaa-Viitala 2005, KS 2018 s.v. *sushi*, *buto*, *kabuki*). Sanojen kirjoitusasu ei kuitenkaan ole alun perin ollut samanlainen, sillä kirjoitusjärjestelmät ovat suomessa ja japanissa erilaiset. Japania kirjoitetaan kolmella eri kirjoitusjärjestelmällä, *kanjilla*, *hiraganalla* ja *katakanalla* (Kielitoimiston ohjepankki: Japaninkieliset nimet, viitattu 15.11.2018). Japanin kielestä tulleet lainasanat on kuitenkin mukautettu suomen kieleen niin, että ne vastaavat ääntämiseltään suunnilleen samaa kuin alkuperäiset sanat.

Ison suomen kieliopin (VISK 2008 § 155) mukaan johtaminen eli derivaatio on sanojen muodostumista tai muodostamista johtimien avulla. Sanoja johdetaan esimerkiksi jos tarvitaan uusi nimitys jollekin, tai jos sanan syntaktinen eli lauseopillinen käyttöyhteys sitä vaatii. Johdoksia muodostuu tavallisemmin omaperäisistä kuin lainasanoista (VISK 2008 § 155), mutta tässä tutkielmassa tarkastelen nimenomaan lainasanoista muodostettuja johdoksia.

Kandidaatintutkielmani aiheen valinta lähti liikkeelle halustani tutkia *konmarittamiseen* eli japanilaisen Marie Kondon käyttämään KonMari-menetelmään liittyviä sanoja tai ylipäätään millaisia mielipiteitä *konmarittamiseen* liittyy. *Konmarittamisen* tarkoituksena on päästä eroon epäjärjestyksestä ja sotkusta. Menetelmä perustuu siihen, että säästetään vain esineet, jotka tuottavat iloa. (Kondo 2016: 9, 50.) Iloa tuottavien esineiden säästämisen lisäksi iso osa *konmaritusta* on järjestys. Marie Kondo (2016) opastaa teoksessa, kuinka vaatteet pystyviikataan ja koti pysyy järjestyksessä, kun jokaiselle tavaralle on oma paikkansa. Päädyin laajentamaan aiheitani *konmarittamisesta* japanista suomeen tulleisiin lainasanoihin ja niiden johdoksiin, sillä alkuperäinen aihe olisi ollut liian abstrakti, eikä siitä välttämättä olisi löytynyt tarpeeksi tuloksia.

Tutkimuksessani käyttämieni esimerkkien avulla pyrin selvittämään

- minkälaisia johtimia lainasanoissa on käytetty ja
- miten ja missä konteksteissa lainasanoja ja niiden johdoksia käytetään.

Globalisaatio ja siihen liittyvä maahanmuutto ovat kasvattaneet ihmisten kiinnostusta kieleen, niiden puhujiin ja molempien asemaan yhteiskunnassa (Mäntynen, Halonen, Pietikäinen & Solin 2012: 338). Kulttuurisen globalisaation eli esimerkiksi eri mediakanavien avulla levitetään kulttuurisia virtauksia ja monikielisyyttä. Myös nuorisokulttuureilla on iso rooli edelläkävijöinä kielellisissä innovaatioissa ja muutoksissa. (Leppänen, Nikula & Kääntä 2008: 13.) Japanilainen populaarikulttuuri on kasvattanut suosiotaan Suomessa 1980-luvulta lähtien. 1990-luvun Pokémon-animaatiosarjan myötä japanilainen populaarikulttuuri on kasvanut buumiksi. (Valaskivi 2009: 8.) Kyseinen trendi ja sen kautta myös japanin kielen sanat ovat rantautuneet Suomeen pääasiassa internetin avulla. Ennen internetiäkin japanin kieli ja kulttuuri ovat levinneet ympäriinsä, mutta vasta internetin aikakaudella ne ovat saavuttaneet nykyisen mittasuhteensa. (Valaskivi 2009: 3.)

Tutkielmani on sanastontutkimusta eli leksikologiaa. Sanastontutkimuksessa tutkitaan sanojen alkuperää, kehitystä, merkitystä ja muodostustapaa (Tieteen termipankki = TTP). Tarkemmin määriteltynä tutkielmani on johto-opillinen, sillä tutkin myös japanilaisten lainasanojen johdoksia. Analysoin aineistoni lainasanoista muodostettavien johdosten semanttiset eli merkitykselliset ja morfologiset eli muoto-opilliset esiintymisehdot sekä selvitän niiden *produktiiviset johtimet*. Produktiivisella johtimella tarkoitan sellaista johdinta, jolla pystyy muodostamaan säännöllisesti ja kattavasti tietynlaisia johdoksia. Tutkin myös, millaisissa tekstikonteksteissa aineistoni lainasanoja käytetään. Pääosin tekstikontekstien avulla selitän, mitä milläkin lainasanasta muodostetulla johdoksella tarkoitetaan. Käsittelen myös sellaisia johdoksia, joita ei ole vielä muodostettu. Selvitän toisista lainasanoista muodostettujen johdosten perusteella, millaisia johdoksia olisi vielä mahdollista muodostaa toisista lainasanoista. Samalla tutkin, mitä nämä muodostamattomat johdokset tarkoittaisivat semanttisesti.

2. ANALYYSI

Analysoitavanani on 17 japanilaista lainasanaa ja niiden johdokset. Aineistoni lainasanat löytyvät kokonaisuudessaan tutkielmani liitteistä. Olen jakanut aineistoni Iso suomen kielioppia (VISK 2008) apuna käyttäen kahteen ryhmään: verbijohdoksiin ja nominijohdoksiin. Nominijohdokset olen jakanut vielä erikseen substantiivi- ja adjektiivijohdoksiin ja substantiivijohdokset tekijännimen ja teonnimen johdoksiin. Olen taulukoinut aineistoni sanat ja johdokset. Taulukoissa olevalla *kantasanalla* tarkoitan sitä lekseemiä, josta johdos on muodostettu (VISK 2008 § 157). Olen poiminut Googlen avulla eri blogeista, artikkeleista, keskustelupalstoilta ja muilta nettisivuilta käytännön esimerkkejä, joiden avulla tutkin, missä konteksteissa tutkimistani lainasanoista muodostettuja johdoksia käytetään.

2.1. Verbijohdokset

Pelkkiä verbijohdoksia aineistossani esiintyy vähiten. Tutkimukseni perusteella aineistoni lainasanoista pystyy muodostamaan kolmenlaisia verbijohdoksia. Näissä johdoksissa on kolmenlaisia johtimia: *-ttA-*, *-tA-* ja *-ile-*johtimet. Kaksi ensimmäistä eli *-ttA-* ja *-tA-*johtimet ovat tyypillisiä muuttamisjohdoksille eli kausatiivisille verbijohdoksille. Muuttamisjohdokset ilmaisevat kantasanan tarkoittaman asian aiheuttamista (VISK 2008 § 311). Kolmas johdin eli *-ile-*johdin kuuluu muuntelujohdoksiin ja tarkemmin ottaen frekventatiivijohdoksiin, jotka ilmaisevat toistumista ja jatkumista (VISK 2008 § 303, 360).

Aineistossani esiintyvät *tA-*johdokset ovat supistumaverbejä, tarkemmin sanottuna kantasanallisia läpinäkyviä johdoksia (VISK 2008 § 330). Iso suomen kielioppi (VISK 2008) jakaa *-tA-*johtimiset verbit ja supistumaverbit eri morfologisiksi tyypeiksi. Käytän tutkimuksessani Ison suomen kieliopin jakoa, eli puhun supistumaverbeistä sen sijaan, että puhuisin yleisesti *tA-*verbeistä. (VISK 2008 § 319.) Esimerkiksi aineistossani esiintyvä *manga+ta* on tällainen supistumaverbityyppi. Kantasanalliselle läpinäkyvälle johdokselle tyypillisesti *manga+ta* on nominikantainen ja sen taivutuksissa *manga+a+n* : *manga+t+kaa* erottuvat johdinaineksiksi *-A-* : *-t-* (VISK 2008 § 330).

Aineistoni substantiivijohdoksissa esiintyy johdoksia, jotka sisältävät substantiivijohtimen lisäksi myös verbijohtimen. Näitä esiintymiä on runsaasti sekä tekijännimen- että teonnimen johdoksissa. Erityisesti verbijohdinta *-ttA-* esiintyy paljon, esimerkiksi tekijännimen johdoksissa *anime+tta+ja* ja *konmari+tta+ja*, sekä teonnimen johdoksissa *manga+tta+minen* ja *mari+tta+minen*.

Aineistossani esiintyviä verbijohtimia on kolmenlaisia: *-ttA-*, *-tA-* ja *-ile-*johtimet. Aineistoni lainasanoista useimmat pystyvät muodostamaan johdoksia vain yhdellä tai kahdella näistä johtimista, kuten *sumo > sumo+ta > sumo+il+la* ja *sushi > sushi+tta+a*. Kuitenkin osa sanoista pystyy muodostamaan johdokset kaikilla johtimilla, *judo > judo+tta+a > judo+ta > judo+il+la* ja *manga > manga+tta+a > manga+ta > manga+il+la*. Taulukossa 1 esitän, millaisia verbijohdoksia aineistoni sanoista pystyy muodostamaan.

TAULUKKO 1. Verbijohdokset.

Kantasana	-ttA-	-tA-	-ile-
<i>anime</i>	<i>anime+tta+a</i>		
<i>buto</i>			<i>buto+il+la</i>
<i>judo</i>	<i>judo+tta+a</i>	<i>judo+ta</i>	<i>judo+il+la</i>
<i>kendo</i>		<i>kendo+ta</i>	<i>kendo+il+la</i>
<i>konmari</i>	<i>konmari+tta+a</i>		<i>konmare+il+la</i>
<i>manga</i>	<i>manga+tta+a</i>	<i>manga+ta</i>	<i>mang+ail+la</i>
<i>(kon)mari</i>	<i>mari+tta+a</i>		
<i>sumo</i>		<i>sumo+ta</i>	<i>sumo+il+la</i>
<i>sushi</i>	<i>sushi+tta+a</i>		

Esimerkissä (1) esiintyy kantasanan *buto* eli 'japanilaisen modernin tanssin suuntauksen, jolle on ominaista hidas liike' (KS 2018 s.v. *buto*) frekventatiivijohdos *butoilla*, joka tarkoittaa 'tanssia butoa'. Esimerkki (2) sisältää kantasanojen *anime* eli 'japanilainen piirrosanimaatio' (KS 2018 s.v. *anime*) ja *manga* eli 'japanilainen sarjakuva' (KS 2018 s.v. *manga*) muuttamisverbijohdokset *animettaa* 'katsoa animea tai olla kiinnostunut siihen liittyvistä asioista' ja *mangattaa* 'lukea mangaa tai olla kiinnostunut siihen liittyvistä asioista'. Myös esimerkin (4) frekventatiivijohdos *mangailla* tarkoittaa 'lukea mangaa tai

olla kiinnostunut siihen liittyvistä asioista'. Esimerkin (3) muuttamisverbijohdos *mangata* tarkoittaa 'muuttaa manga-versioksi'. Frekventatiivijohdokset *butoilla* ja *mangailla* sisältävät *-il-*johtimen, joka on *ile-*verbin johdin (VISK 2008 § 360), kun taas muuttamisjohdokset *mangattaa* ja *animettaa* sisältävät *-ttA-*johtimen ja *mangata* sisältää *-tA-*johtimen.

- (1) *Terve! Milloin olisi seuraava mahdollisuus Oulussa/ Limingassa/ Jossain lähellä Kokkolaa **butoilla**? Viikonloppuisin ainoastaan pääsisin.* (Pohjoinen BUTO - Northern BUTOH -Facebook-sivu, viitattu 21.11.2018.)
- (2) *semmoset tytöt jotka **mangattaa** ja **animettaa** on kuvottavia, yäk hyi yäk!!!!* (Suomi 24 -foorumi, viitattu 13.11.2018.)
- (3) *Sangatsumangan mestarit? Keitä ovat? Tahtoo itsestään mangaversion. -- Hei, minä myös haluan **mangata** itseni!* (Kvaak.fi, viitattu 13.11.2018.)
- (4) *Nyt kun asuu yksin ja "tienaa" omat rahansa, on ollut paljon helpompaa **mangailla** kuin asua pihien porukoiden kanssa.* (Kaksoissola, viitattu 21.11.2018.)

*Butottaa, **butota*, **animeta* ja **animeilla* voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna **butottaa* ja **butota* voisivat tarkoittaa esimerkiksi 'buton tanssimista' ja **animeta* ja **animeilla* voisivat tarkoittaa 'animen katsomista'. **Animeta* voisi tarkoittaa myös vastaavaa kuin *mangata* eli 'manga-versioksi muuttamista', mutta **animetan* tapauksessa 'anime-versioksi muuttamista'.

Kantasanasta *judo* eli 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji' (KS 2018 s.v. *judo*) pystyy muodostamaan aineistoni mukaan kolmenlaisia verbijohdoksia. Esimerkissä (5) esiintyy muuttamisjohdos *judottaa*, esimerkissä (6) *judota* ja esimerkissä (7) *judoilla*. Kaikki johdokset tarkoittavat 'harrastaa judoa'. Esimerkkien (8) ja (9) *kendota* ja *kendoilla* tarkoittavat näissä esimerkeissä 'harrastaa jääkiekkoa' (ks. esimerkki [25]). *Judottaa* sisältää muuttamisjohtimen *-ttA-*, *judota* ja *kendota* sisältävät muuttamisjohtimen *-tA-* ja *kendoilla* sisältää frekventatiivijohtimen *-il-*, joka on *ile-*verbin johdin (VISK 2008 § 360). **Kendottaa* voisi olla mahdollinen muodostaa, mutta se ei tuottanut tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä sitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna se voisi tarkoittaa tässä yhteydessä samaa kuin *kendota* ja *kendoilla* eli 'harrastaa jääkiekkoa'.

- (5) *Kyllä judo on oikein. Koska siinä heitetään lumpusta, alasti ei voi **judottaa**. Se on sitten jo jotain muuta lajia se.* (Hopeinen omena, viitattu 21.11.2018.)
- (6) *Tähän asti olen vain epäonnistunut. Olen vieläkin luuseri. Kuinka pitkään pitää joogailla ja **judota** että henget alkavat puhua?* (Vauva-foorumi, viitattu 13.11.2018.)
- (7) *Missä voi **judoilla** vanhakin heppu? Ei tarttis olla niin otsa rypyssä-touhua vaan rentoa vääntöä ja tekniikkaa.* (Suomi 24 -foorumi, viitattu 21.11.2018.)
- (8) *Olisi kannattanut ostaa se omakotitalo ja **kendota** landella jossa kausimaksut on pienemmät ja treeni parempaa.* (Ylilauta, viitattu 21.11.2018.)
- (9) *Yleensä kaikkea urheilua ja varsinkin penkkiurheilua aktiivisesti harrastavana olin myös pitkään sitä mieltä, että antaa nyt sitten pölvästien **kendoilla** ja mehustella rauhassa, kyllä Suomeen urheilua mahtuu.* (Basso.fi, viitattu 21.11.2018.)

Kantasanasta *konmari* eli 'japanilaisen Marie Kondon kehittämä menetelmä, jonka avulla päästään eroon epäjärjestyksestä ja sotkusta' pystyy muodostamaan kahdenlaisia verbijohdoksia. Sen sijaan *konmarin* lyhyemmästä nimityksestä (*kon*)*marista* pystyy muodostamaan vain yhdenlaisia verbijohdoksia. Esimerkeissä (10) ja (12) esiintyvät muuttamisjohdokset *konmarittaa* ja *marittaa* ja esimerkissä (11) frekventatiivijohdos *konmareilla*, jotka kaikki tarkoittavat 'toteuttaa konmari-metodia tai harrastaa sitä'. Kantasanasta *sushi* eli 'japanilainen ruokalaji, joka valmistetaan riisistä ja kalasta, äyriäisistä tai kasviksista' (KS 2018 s.v. *sushi*) pystyy muodostamaan yhdenlaisia verbijohdoksia. Esimerkin (13) muuttamisjohdos *sushittaa* tarkoittaa 'tehdä mieli sushia'. *Konmarittaa*, *marittaa* ja *sushittaa* sisältävät johtimen *-ttA-* ja *konmareilla* sisältää johtimen *-il-*, joka on *ile-*verbin johdin ja jota ennen loppu-*i* on muuttunut *e*:ksi (VISK 2008 § 360).

- (10) *Sanat konmaritus ja **konmarittaa** alkoivat yleistyä meikäläisessä julkisessa kielenkäytössä, kun japanilaisen Marie Kondon kirja KonMari. Siivouksen elämänmullistava taika ilmestyi suomeksi – –* (Kotimaisten kielten keskus, viitattu 13.11.2018.)
- (11) *Siivousta on tullut harrastettua siis aika paljon, kun tuntuu, että pakkausvaiheessa ei osannut **konmareilla** riittävästi ja nyt on käynyt tavaraa kriittisesti läpi ja samalla kun on laittanut paikalleen, niin sekin on tuntunut melkein siivoamiselle.* (Mungolife-blogi, viitattu 21.11.2018.)
- (12) *Joku kertoi ottavansa palkatonta vapaata töistä, jotta ehtisi ”**marittaa**” täysipäiväisesti.* (MeNaiset, viitattu 21.11.2018.)
- (13) *Vau! Yllättävä ja pirteä ohje. Pitääpä säilöä tämä aivolohkoon silleen, jotta kun **sushittaa**, niin muistan mistä löytyy apu siihen vaivaan ;)* (Älä tule paha kakku... -blogi, viitattu 13.11.2018.)

*Konmarita, *marita, *sushita ja *susheilla voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna *konmarita ja *marita voisivat tarkoittaa

'konmari-menetelmän toteuttamista' ja *sushita ja *susheilla voisivat tarkoittaa 'sushin syömistä tai valmistamista'.

Kantasanasta *sumo* eli 'vanha japanilainen painimuoto' (KS 2018 s.v. *sumo*) pystyy muodostamaan aineistoni perusteella kahdenlaisia verbijohdoksia. Esimerkin (14) *sumoilla* tarkoittaa 'harrastaa sumo-painia', kun taas esimerkin (15) *sumota* tarkoittaa 'liikettä, jossa painonnostaja ottaa sumo-painista tutun aloitusasennon'. Frekventatiivijohdos *sumoilla* sisältää *-il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin (VISK 2008 § 360) ja muuttamisverbijohdos *sumota* sisältää *-tA*-johtimen. *Sumottaa voisi olla mahdollinen muodostaa, mutta se ei tuottanut tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä sitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna se voisi tarkoittaa 'sumo-painin harrastamista'.

(14) *Kyllä kelpaa **sumoilla**, kun oppilaat – –* (Uusimaa, viitattu 13.11.2018.)

(15) *Tavallinen maastaveto on hankala tapaus painonnoston yhteydessä. Vaikka ulkoisesti lähtö vaikuttaakin suht samanlaiselta, on suunnissa sen verran kuitenkin eroa, että saattaapi vaikuttaa negatiivisesti rinnallevedon/tempauksen tekniikkaan. Kannattanee **sumota** jos on pakko vetää.* (Pakkotoisto.com, viitattu 13.11.2018.)

2.2. Nominijohdokset

2.2.1. Substantiivijohdokset

2.2.1.1. Tekijännimen johdokset

Kaikki aineistoni tekijännimen johdokset, jotka ovat siis verbikantaisia substantiivijohdoksia, sisältävät *-jA*-johtimen. Ison suomen kieliopin (2008 § 251) mukaan *tekijännimi* tarkoittaa kantaverbin ilmaiseman toiminnan suorittajaa tai tilassa tai tapahtumassa mukana olevaa, joka on tyypillisesti ihminen. Tekijännimen johdostyyppi on produktiivinen, sillä *jA*-johdosten kantasana voi olla minkä vain vartalotyypin verbi. *-jA*-johdoksissa on vakiintuneita johdoksia, esimerkiksi ammattien nimet ja tilapäisiä johdoksia, jotka muodostuvat esimerkiksi edellisen tekstin perusteella. (VISK 2008 § 252.)

Osasta aineistoni lainasanoista pystyy muodostamaan kahdenlaisia tekijännimen johdoksia, esimerkiksi *anime* > *anime+tta+ja* > *anime+ili+ja* tai *konmari* > *konmari+tta+ja* > *konmare+ili+ja*. Kaiken kaikkiaan aineistoni lainasanoista muodostuu kolmenlaisia tekijännimen johdoksia, mutta yhdestäkään aineistoni lainasanasta ei tutkimukseni perusteella pysty muodostamaan kaikkia kolmea aineistossani esiintyvää tekijännimen johdosta. *-jA*-johdinten lisäksi aineistoni tekijännimen johdokset sisältävät myös muunlaisia kielen aineksia, esimerkiksi *konmari+tta+ja* sisältää verbijohtimen *-ttA-* ja *kendo+ili+ja* sisältää *-ili-*johtimen, joka on *ile-*verbin johdin (VISK 2008 § 360). Kyseisille johtimille on tyypillistä, että vartalon loppu-*e* edustuu *i:nä* *-jA*-johtimen edellä (VISK 2008 § 252). Tässä esimerkissä vartalo on *kendoile-*. *Judo+a+ja* taas sisältää supistumavartalon *OA-*vokaaliston (VISK 2008 § 252).

Produktiivisin aineistoni tekijännimen johdoksista on johdostyyppi *-jA*, jonka edellä vartalon loppu-*e* edustuu *i:nä*, eli johdokset, jotka sisältävät johtimet *-ili+jA*. Tällaisen johdoksen voi muodostaa kaikilla paitsi yhdellä aineistoni lainasanoista. Taulukossa 2 esitän, millaisia tekijännimen johdoksia aineistoni sanoista pystyy muodostamaan.

TAULUKKO 2. Tekijännimen johdokset.

Kantasana	<i>-ili+jA</i>	<i>-ttA+jA</i>	<i>-OA+jA</i>
<i>aikido</i>	<i>aikido+ili+ja</i>		
<i>anime</i>	<i>anime+ili+ja</i>	<i>anime+tta+ja</i>	
<i>buto</i>	<i>buto+ili+ja</i>		
<i>geisha</i>	<i>geisha+ili+ja</i>		
<i>judo</i>	<i>judo+ili+ja</i>		<i>judo+a+ja</i>
<i>jujutsu</i>	<i>jujutsu+ili+ja</i>		
<i>kendo</i>	<i>kendo+ili+ja</i>		
<i>konmari</i>	<i>konmare+ili+ja</i>	<i>konmari+tta+ja</i>	
<i>(kon)mari</i>		<i>mari+tta+ja</i>	
<i>sudoku</i>	<i>sudoku+ili+ja</i>		
<i>sumo</i>	<i>sumo+ili+ja</i>		
<i>sushi</i>	<i>sushe+ili+ja</i>	<i>sushi+tta+ja</i>	
<i>tofu</i>	<i>tofu+ili+ja</i>		

Esimerkissä (16) esiintyvä tekijä, *aikidoilija*, on henkilö, joka harrastaa *aikidoa* eli ’japanilaista puolustusmenetelmää ja urheilulajia’ (KS 2018 s.v. *aikido*). *Aikidoilija* sisältää frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on *ile*-verbin johdin ja tekijännimen johtimen *-jA*, jonka edellä *aikidoile*-vartalon loppu-*e* edustuu *i*:nä (VISK 2008 § 360, 252). Aineistoni perusteella kantasana *aikido* pystyy muodostamaan vain yhdenlaisen tekijännimen johdoksen, sillä **aikidottaja* tai **aikidoaja* eivät tuottaneet lainkaan tuloksia Google-haulla.

- (16) *Opettajaksi päästäkseen pitää ensin suorittaa ainakin yksi musta vyö jossain toisessa lajissa ja miekkonen onkin nyt kuulemma maailman parhaita aikidoilijoita.* (Israelin keikka -blogi, viitattu 13.11.2018.)

Morfologisesti **aikidottaja* ja **aikidoaja* voisivat olla mahdollisia, mutta ainakaan vielä niiden käytöstä ei ole löytynyt tuloksia. **Aikidottaja* sisältää *-ttA*-verbijohtimen, joka on muuttamisjohdin. Ison suomen kieliopin (2008 § 318) mukaan muuttamisjohdos eli kausatiivinen johdos voidaan yleensä muodostaa nomineista ja verbeistä, mikäli se on mielekästä semanttisesti ja pragmaattisesti. **Aikidottajan* tapauksessa muuttamisjohdosta ei ole muodostettu, eikä näin ollen myöskään siitä johdettua tekijännimeä. Jos **aikidoaja* olisi muodostettu, se olisi muodostunut muuttumisjohdoksen **aikidota* pohjalta. **Aikidota* sisältää muuttamisjohtimen *-tA-*. Muuttamisjohdosta ei kuitenkaan ole **aikidotan* tapauksessa muodostettu, eikä näin ollen myöskään siitä johdettua tekijännimen johdosta. Semanttisesti ajateltuna **aikidottaja* ja **aikidoaja* voisivat tarkoittaa ’aikidosta kiinnostuneita tai sitä harrastavia henkilöitä’.

Esimerkin (17) *animettajat* ja esimerkin (18) *animeilijat* ovat henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita *animesta* eli ’japanilaisesta piirroselokuvasta’ (KS 2018 s.v. *anime*). Molemmat johdotukset sisältävät tekijännimen johtimen *-jA*. Lisäksi *animettaja* sisältää kausatiivi- eli aiheutusverbijohtimen *-ttA-* ja *animeilija* frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on *ile*-verbin johdin. *Animeile*-vartalon loppu-*e* edustuu *i*:nä *-jA*-johtimen edellä. (VISK 2008 § 360, 252.)

- (17) *En rehellisesti sanoen kyllä ymmärrä pitääkö Hollywood-adaptioita toivovat animettajat näitä muotinväntötekniikalla valmistettuja leffaversiointeja oikeana mahdollisuutena johonkin laadukkaaseen tuotteeseen – –* (Resetti-foorumi, viitattu 13.11.2018.)

- (18) *Jotkut animeilijat ajattelevat, että vain kaksi ensimmäistä sarjaa ovat hyviä.* (ERCH2014, viitattu 13.11.2018.)

Ensimmäisestä esimerkistä poiketen *anime*-kantasanalla pystyy muodostamaan kahdenlaisia tekijännimen johdoksia. Kolmas vaihtoehto **animeaja* olisi morfologisesti mahdollista muodostaa, mutta se ei tuottanut tuloksia Google-haulla. Jos **animeaja* olisi muodostettu, se olisi muodostunut muuttumisjohdoksen **animeta* pohjalta. **Animeta* sisältää muuttamisjohtimen *-tA-*. Muuttamisjohdosta ei kuitenkaan **animeajan* tapauksessa ole muodostettu, eikä näin ollen myöskään siitä johdettua tekijännimen johdosta. Semanttisesti ajateltuna **animeaja* voisi tarkoittaa 'animen katsojaa tai harrastajaa'.

Esimerkissä (19) esiintyy tekijä *butoilija*. *Buto* on 'japanilainen modernin tanssin suuntaus, jolle on ominaista hidas liike' (KS 2018 s.v. *buto*) ja *butoilija* on 'henkilö, joka tanssii butoa'. Esimerkissä (20) esiintyy tekijä, joka käytti keskustelupalstalla nimimerkkiä *geishailija*. *Geisha* on 'japanilainen laulajatar ja tanssijatar, joka viihdyttää yleisöä teehuoneissa, juhlissa ym.' (KS 2018 s.v. *geisha*) ja *geishailija* on 'henkilö, joka pukeutuu ja käyttäytyy kuin geisha'. *Butoilija* ja *geishailija* sisältävät frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on *ile*-verbin johdin ja tekijännimen johtimen *-jA*, jonka edellä *butoile-* ja *geishaile-*vartaloiden loppu-*e* edustuu *i:nä* (VISK 2008 § 360, 252).

- (19) *Usein esine valikoitui sattumanvaraisesti, se 'vain tarttui käteen' ja sitten keho inspiroitui siitä. Esine ja butoilija muodostivat yhdessä jonkin aivan uuden olion. Esine ja ihminen 'imeytyivät' toisiinsa.* (Todellisuuden tutkimuskeskus -blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (20) [nimimerkki] **Geishailija** (Suomi 24 -foorumi, viitattu 13.11.2018.)

Tekijännimen johdoksista **butottaja* tai **butoaja* eivätkä **geishattaja* tai **geishaaja* voisivat olla morfologisesti mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. **Butottaja* ja **geishattaja* sisältävät *-ttA-*verbijohtimet, jotka ovat muuttamisjohtimia. Ison suomen kielioopin (2008 § 318) mukaan muuttamisjohdos eli kausatiivinen johdos voidaan yleensä muodostaa nomineista ja verbeistä, mikäli se on mielekäästä semanttisesti ja pragmaattisesti. Jos **butoaja* ja **geishaaja* olisi muodostettu, ne olisi muodostettu muuttumisjohdosten **butota* ja **geishata* pohjalta. Sekä **butota* että **geishata* sisältävät muuttamisjohtimen *-tA-*. **Butottajan*, **butoajan*, **geishattajan* ja **geishaajan* tapauksessa muuttamis- tai muuttumisjohdoksia ei ole muodostettu, eikä näin ollen niistä johdettuja tekijännimen johdoksia.

Semanttisesti ajateltuna **butottaja* ja **butoaja* voisivat tarkoittaa 'butoa tanssivaa henkilöä' tai 'henkilöä, joka harrastaa butoa'. **Geishattaja* ja **geishaaja* voisivat tarkoittaa 'henkilöitä, jotka pukeutuvat ja käyttäytyvät kuin geisha'. Heidän ei välttämättä tarvitse olla työkseen tai elämäntavaltaan geishoja, vaan he voivat myös pitää geishana olemista harrastuksena.

Kantasanasta *judo* 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji' (KS 2018 s.v. *judo*) pystyy aineistoni perusteella muodostamaan kahdenlaisia tekijännimen johdoksia. Esimerkissä (21) esiintyy tekijä *judoilija*, kun taas esimerkissä (22) tekijä *judoaja*, jotka molemmat tarkoittavat siis 'henkilöä, joka kamppailee judossa tai harrastaa sitä'. Esimerkissä (23) esiintyy *jujutsusta* 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji' (KS 2018 s.v. *jujutsu*) muodostettu tekijännimen johdos *jujutsuilija*, joka tarkoittaa siis henkilöä, joka 'kamppailee jujutsussa tai harrastaa sitä'. Aineistoni kantasanoista ainoastaan kantasana *judo* löytyy esimerkin (22) kaltainen tekijännimen johdos. *Judoilija*, *judoaja* ja *jujutsuilija* sisältävät kaikki tekijännimen johtimen *-jA*. Sen lisäksi *judoilija* ja *jujutsuilija* sisältävät frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on *ile*-verbin johdin ja *judoile-* ja *jujutsuile-*vartaloiden loppu-*e* edustuu *i:nä* *-jA*-johtimen edellä (VISK 2008 § 360, 252). *Judoaja* taas sisältää supistumavartalon *OA*-vokaaliston. (VISK 2008 § 252.)

- (21) *Näkisittepä pohkeeni (ent. jalkapalloilija ja judoilija), kyllä sieltä hieman lihasta joutaa pois että saan hienoja saappaita jalkaan. Auttaisko muutaman viikon vuodelepo? :D (Suomi 24 -foorumi, viitattu 13.11.2018.)*
- (22) *Semareissa siis vastaan samainen judoaja. Pystyssä luonnollisesti olinkin altavastaaja, mutta lähdin kuitenkin vähän ottamaan pystyä. (Potku.net, viitattu 13.11.2018.)*
- (23) *Eiköhän Tompalle ole melkoisen hikinen ilta tiedossa. Brassi jujutsuilijat ovat aina pirun vaarallisia, vaikka kuinka saavat turpaansa niin vaativat vain sen yhden mestan ja matsi saattaakin olla ohi. (Konsoli- ja filmifin -foorumi, viitattu 13.11.2018.)*

Judosta muodostettu **judottaja* ja *jujutsusta* muodostetut **jujutsuttaja* tai **jujutsuaja* voisivat olla morfologisesti mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. **Judottaja* ja **jujutsuttaja* sisältävät *-ttA*-verbijohtimen, joka on muuttamisjohdin. Ison suomen kieliopin (2008 § 318) mukaan muuttamisjohdos eli kausatiivinen johdos voidaan yleensä muodostaa nomineista ja verbeistä, mikäli se on mielekäästä

semanttisesti ja pragmaattisesti. Jos **jujutsuaja* olisi muodostettu, se olisi muodostettu muuttamisjohdoksen **jujutsuta* pohjalta. **Jujutsuta* sisältää muuttamisjohtimen *-tA-*. **Judottajan*, **jujutsuttajan* ja **jujutsuajan* tapauksessa muuttamis- tai muuttamisjohdoksia ei ole muodostettu, eikä näin ollen myöskään niistä johdettuja tekijännimen johdoksia. Semanttisesti ajateltuna **judottaja* voisi tarkoittaa 'henkilöä, joka harrastaa judoa' ja **jujutsuttaja* ja **jujutsuaja* voisivat tarkoittaa 'henkilöitä, jotka harrastavat jujutsua'.

Esimerkissä (24) esiintyvä *kendoilija* on henkilö, joka harrastaa *kendoa* eli 'japanilaista urheilulajia, jossa miekkaillaan pitkällä bambukepeillä' (KS 2018 s.v. *kendo*). Myös *kendoilija* sisältää frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on *ile*-verbin johdin ja tekijännimen johtimen *-jA*, jonka edellä *kendoile*-vartalon loppu-*e* edustuu *i*:nä (VISK 2008 § 360, 252). Esimerkissä (25) esiintyvällä *kendoilijalla* tarkoitetaan jääkiekon pelaajaa. Arimo Laakkonen (2016: 3) mainitsee pro gradu -tutkielmassaan *kendon* olevan *keppitappelun* ja *jääkoronan* ohella yksi pilkallisista käsitteistä, joita jääkiekosta käytetään.

- (24) *Olisi hauska nähdä mitä tapahtuisi jos kendoilija ja ARMAilija kohtaisivat kun aseet(=kahdenkädenmiekat) ovat kuitenkin saman tyyliset. Miksi käyttö on niin erilaista?* (Potku.net, viitattu 13.11.2018.)
- (25) *Mukana toki. Alkaa sen verran jurppimaan toi wikipedian kohtelu jalkapalloa kohtaan. Siellä on seiskadivarin kendoilijoita ihan rauhassa, mutta jalkapalloilijat lähtee lähes järjestään samantien poistoon.* (FutisForum², viitattu 15.11.2018.)

Morfologisesti *kendosta* voisi olla mahdollista muodostaa muitakin tekijännimen johdoksia, mutta **kendoaja* ja **kendottaja* eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. **Kendottaja* sisältää *-ttA*-verbijohtimen, joka on muuttamisjohdin. Ison suomen kieliopin (2008 § 318) mukaan muuttamisjohdos eli kausatiivinen johdos voidaan yleensä muodostaa nomineista ja verbeistä, mikäli se on mielekästä semanttisesti ja pragmaattisesti. Jos **kendoaja* olisi muodostettu, se olisi muodostettu muuttamisjohdoksen *kendota* (ks. 2.1. Verbijohdokset, esimerkki [8]) pohjalta. *Kendota* sisältää muuttamisjohtimen *-tA-*. **Kendottajan* tapauksessa muuttamisjohdosta ei ole muodostettu, eikä näin ollen siitä johdettua tekijännimen johdosta. **Kendoajan* tapauksessa muuttamisjohdos on muodostettu, mutta siitä johdettua tekijännimen johdosta ei. Semanttisesti ajateltuna **kendoaja* ja **kendottaja* voisivat tarkoittaa 'henkilöä, joka harrastaa kendoa', oli kyseessä sitten bambukepeillä miekkailu tai jääkiekko.

Konmari on lyhyesti ilmaistuna japanilaisen Marie Kondon kehittämä menetelmä, jossa päästään eroon epäjärjestyksestä ja sotkusta säästämällä vain iloa tuottavat esineet. Esimerkissä (26) esiintyvä *konmareilija* ja esimerkissä (27a) esiintyvä *konmarittaja* ovat 'henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita konmari-menetelmästä tai pitävät sitä harrastuksestaan'. *Konmareilija* ja *konmarittaja* sisältävät tekijännimen johtimen *-jA-*, minkä lisäksi *konmareilija* sisältää frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on *ile-*verbin johdin ja *konmareile-*vartalon loppu-*e* edustuu *i:*nä *-jA-*johtimen edellä (VISK 2008 § 360, 252). *Konmarittaja* sisältää tekijännimen johtimen lisäksi kausatiivi- eli aiheutusverbijohtimen *-ttA-*. Esimerkin (27) a-kohta on vastaus esimerkkiin (26), jossa kommentoija lyttää koko metodin, vaikka ei oikeasti ole edes perillä, mitä *konmari* ylipäätään pitää sisällään. *Konmarittajasta* käytetään myös lyhempää nimitystä *marittaja*, joka esiintyy esimerkin (27) b-kohdassa.

- (26) *Mä oon sanonut lähipiirin konmareilijoille, että mun kämppä, mun elämä ei tartte tulla kylään jos ahdistaa.* (Vauva-foorumi, viitattu 13.11.2018.)
- (27) a. *Et siis tunne yhtään konmarittajaa. Muiden tavaroita ei saa konmarittaa eikä kommentoida.* (Vauva-foorumi, viitattu 13.11.2018.)
 b. *Marittajat vannovat Marie Kondon KonMari-kirjan nimeen. Ja heitä on paljon.* (Torstai-lehti, viitattu 13.11.2018.)

Morfologisesti muodot **konmariaja*, **mareilija* ja **mariaja* voisi olla mahdollista muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Jos **konmariaja* ja **mariaja* olisi muodostettu, ne olisi muodostettu muuttumisjohdosten **konmarita* ja **marita* pohjalta. **Konmarita* ja **marita* sisältävät muuttamisjohtimen *-tA-*. Mikäli **mareilija* olisi muodostettu, se sisältäisi frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on *ile-*verbin johdin ja **mareile-*vartalon loppu-*e* edustuisi *i:*nä *-jA-*johtimen edellä (VISK 2008 § 360, 252). **Konmariajan* ja **mariajan* tapauksessa muuttumisjohdoksia ei ole muodostettu, eikä näin ollen niistä johdettuja tekijännimen johdoksia. **Mareilijan* tapauksessa kyseistä johdosta ei syystä tai toisesta ole muodostettu. Semanttisesti ajateltuna **konmariaja*, **mareilija* ja **mariaja* voisivat tarkoittaa 'henkilöä, joka toteuttaa konmari-metodia'.

Lisäksi mainitsen ylimääräisenä esimerkin (28), jossa kommentoija on yhdistänyt tekijännimen johdoksen *konmarittaja* ja *marista-*verbin, joka tarkoittaa siis 'mankua, valittaa, ruikuttaa, napista' (KS 2018 s.v. *marista*). Lopputulokseksi hän on saanut tekijännimen johdoksen *konmarisija*, joka tarkoittanee 'konmarista kiinnostuneita henkilöitä, jotka valittavat siivottomuudesta'. Myös *konmarisija* sisältää frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on

ile-verbin johdin ja tekijännimen johtimen *-jA*, jonka edellä *konmarise*-vartalon loppu-*e* edustuu *i:nä* (VISK 2008 § 360, 252).

- (28) *Minun ei tarvitse lukea konmarisijoiden kirjaa, sillä osaan pitää asunnostani ja taloudestani huolta ihan suomalaisella maalaisjärjellä.* (Vauva-foorumi, viitattu 13.11.2018.)

Esimerkissä (29) on muodostettu tekijännimen johdos *sudokuilija* kantasana *sudoku*, joka tarkoittaa 'numeroristikkoa, johon täytetään numerot tietyllä logiikalla' (KS 2018 s.v. *sudoku*). *Sudokuilija* tarkoittaa siis 'henkilöä, joka tekee sudokuja'. *Sushi* on 'japanilainen ruokalaji, joka valmistetaan riisistä ja kalasta, äyriäisistä tai kasviksista' (KS 2018 s.v. *sushi*). Esimerkissä (30) esiintyy tekijännimen johdos *susheilija* kun taas esimerkissä (31) esiintyy *sushittaja*. Molemmat tarkoittavat siis 'henkilöä, joka syö tai tekee sushia'. Esimerkissä (32) esiintyy tekijä, joka käytti keskustelupalstalla nimimerkkiä *tofuilija*. *Tofu* on 'soijapavuista tehty juustomainen valmiste' (KS 2018 s.v. *tofu*) ja *tofuilija* on 'henkilö, joka syö tofua tai tekee siitä ruokaa'. *Susheilija*, *sudokuilija* ja *tofuilija* sisältävät frekventatiivijohtimen *-ili-*, joka on *ile*-verbin johdin ja tekijännimen johtimen *-jA*, jonka edellä *susheile-*, *sudokuile-* ja *tofuile-*vartaloiden loppu-*e* edustuu *i:nä* (VISK 2008 § 360, 252). *Sushittaja* sisältää tekijännimen johtimen lisäksi kausatiivi- eli aiheutusverbijohtimen *-ttA-*.

- (29) *Moi kaikki sudokuilijat! Mä olen tässä nyt muutaman viikon ratkonut sudokuja – –* (Suomi 24 -foorumi, viitattu 13.11.2018.)
- (30) *Seuralaiseni, joka ei mereneläviä voi syödä, päätyi tilaamaan kasvisannoksen, joka oli kuulemma ensikertalaisen susheilijan mielestä herkullinen.* (Moumou-blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (31) *Mua kyllä naurattaa nää nykyajan sushittajat, viininmaistelijat sun muut skeidaajat.* (Vauva-foorumi, viitattu 13.11.2018.)
- (32) [nimimerkki] *tofuilija* (Suomi 24 -foorumi, viitattu 13.11.2018.)

Tekijännimen johdokset **sudokuttaja*, **sudokuaja*, **sushiaja*, **tofuttaja* tai **tofuaja* voisivat olla morfologisesti mahdollista muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. **Sudokuttaja* ja **tofuttaja* sisältävät *-ttA-*verbijohtimen, joka on muuttamisjohdin. Ison suomen kieliopin (2008 § 318) mukaan muuttamisjohdos eli kausatiivinen johdos voidaan yleensä muodostaa nomineista ja verbeistä, mikäli se on mielekästä semanttisesti ja pragmaattisesti. Jos **sudokuaja*, **sushiaja* ja **tofuaja* olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten **sudokuta*, **sushita* ja **tofuta* pohjalta.

Kyseiset muuttumisjohdokset sisältävät muuttamisjohtimen *-tA-*. **Sudokuttajan*, **sudokuajan*, **sushiajan*, **tofuttajan* ja **tofuajan* tapauksessa muuttamis- tai muuttumisjohdoksia ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen myöskään tekijännimen johdoksia. Semanttisesti ajateltuna **sudokuttaja* ja **sudokuaja* voisivat tarkoittaa ’henkilöä, joka tekee sudokuja’, **sushiaja* voisi tarkoittaa ’henkilöä, joka syö tai valmistaa sushia’ ja **tofuttaja* ja **tofuaja* voisivat tarkoittaa ’henkilöä, joka syö tofua tai tekee siitä ruokaa’.

2.2.1.2. Teonnimen johdokset

Teonnimi ilmaisee tekemistä, olemista tai tapahtumista, jota sen kantaverbi tarkoittaa. Teonnimi on substantiivi, joka on johdettu verbistä. (VISK 2008 § 223.) Ison suomen kieliopin (2008 § 222) mukaan verbeistä on aina mahdollista muodostaa *minen*-johtiminen teonnimi ja usein myös jokin toisen johdostyyppin teonnimi. Aineistoni perusteella kuitenkin useasta aineistoni kantasanaista ei ole muodostettu *minen*-johdoksia, vaikka muita teonnimen johdoksia on. Esimerkiksi kantasanaista *aikido* on muodostettu *U*-johdos *aikidoilu*, mutta ei *minen*-johdoksia **aikidoileminen*, **aikidoaminen* tai **aikidottaminen*.

Teonnimen johtimia aineistossani esiintyy kolmenlaisia: *-U-*, *-Us-* ja *-minen*-johtimet. Lähes jokaisesta aineistoni sanasta pystyy muodostamaan *-U*-johdoksen, jollaisia ovat esimerkiksi *judo+il+u* ja *konmare+il+u*. Ainoastaan **mare+il+u* on sellainen *-U*-johdos, josta ei löytynyt yhtään hakutulosta. Aineistoni *-U*-johdokset sisältävät myös *-il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin. Vartalot säilyvät muuten ennallaan, mutta vartalon loppu-*i* muuttuu *e*:ksi. (VISK 2008 § 360.) *-U*-johdin liittyy (vahvaan) vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali jää sen edeltä pois (VISK 2008 § 228). Näin ollen johdostyyppi *-U* on myös aineistostani muodostuvista teonnimen johdoksista produktiivisin.

-Us-johdoksia aineistostani löytyy ainoastaan neljä: *anime+t+us*, *konmari+t+us*, *mari+t+us* ja *sushi+t+us*. *-Us*-johdin kiinnittyy tavallisimmin *CtA*-loppuisen verbin (heikkoon) vokaalivartaloon (VISK 2008 § 232). *CtA*-loppuisia verbejä ovat esimerkiksi *anime+tta+a* ja *sushi+tta+a*. Sen sijaan *-minen*-johdoksia esiintyy kymmenen, joita ovat esimerkiksi *jujutsu+a+minen*, *manga+tta+minen* ja *susha+a+minen*. *Minen*-johdin voi liittyä millaiseen verbivartaloon tai -lekseemiin vain (VISK 2008 § 227). Osa aineistoni *minen*-johdoksista sisältää muuttamisjohtimen *-ttA-* ja osa sisältää supistumaverbin *eA-*,

iA-, *OA-* tai *UA-*vartalon (VISK 2008 § 320, 330). Taulukossa 3 esitän, millaisia teonnimen johdoksia aineistoni sanoista pystyy muodostamaan.

TAULUKKO 3. Teonnimen johdokset.

Kantasana	-il+U	-Us	-minen
<i>aikido</i>	<i>aikido+il+u</i>		
<i>anime</i>	<i>anime+il+u</i>	<i>anime+t+us</i>	<i>anime+tta+minen</i>
<i>buto</i>	<i>buto+il+u</i>		
<i>geisha</i>	<i>geisha+il+u</i>		<i>geisha+a+minen</i>
<i>judo</i>	<i>judo+il+u</i>		<i>judo+a+minen</i>
<i>jujutsu</i>	<i>jujutsu+il+u</i>		<i>jujutsu+a+minen</i>
<i>kendo</i>	<i>kendo+il+u</i>		<i>kendo+a+minen</i>
<i>kimono</i>	<i>kimono+il+u</i>		
<i>konmari</i>	<i>konmare+il+u</i>	<i>konmari+t+us</i>	<i>konmari+tta+minen</i>
<i>lolita</i>	<i>lolita+il+u</i>		
<i>manga</i>	<i>manga+il+u</i>		<i>manga+tta+minen</i>
<i>(kon)mari</i>		<i>mari+t+us</i>	<i>mari+tta+minen</i>
<i>origami</i>	<i>origame+il+u</i>		
<i>sudoku</i>	<i>sudoku+il+u</i>		
<i>sumo</i>	<i>sumo+il+u</i>		<i>sumo+a+minen</i>
<i>sushi</i>	<i>sushe+il+u</i>	<i>sushi+t+us</i>	<i>susha+a+minen</i>
<i>tofu</i>	<i>tofu+il+u</i>		

Esimerkeissä (33) ja (34) esiintyvät *U*-teonnimen johdokset *aikidoilu* ja *butoilu*, jotka on muodostettu kantasanoista *aikido*, joka tarkoittaa 'japanilaista puolustautumismenetelmää ja urheilulajia' (KS 2018 s.v. *aikido*) ja *buto*, joka tarkoittaa 'japanilaista modernin tanssin suuntausta, jolle on ominaista hidas liike' (KS 2018 s.v. *buto*). *Aikidoilu* tarkoittaa 'aikidon harrastamista' ja *butoilu* 'buton tanssimista'. *Aikidoilu*- ja *butoilu*-johdokset sisältävät *-il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin (VISK 2008 § 360). *-U*-johdin on liittynyt vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois (VISK 2008 § 228). *Aikidotus, *butotus, *aikidoileminen, *aikidoaminen, *aikidottaminen, *butoileminen,

*butoaminen ja **butottaminen* voisivat olla morfologisesti mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla.

- (33) *Aikido on erittäin hyvä muodostamaan luontevan pohjan eli sen treenin osan joka tapahtuu 10-80% teholla – – 1-60% teholla **aikidoilu** ja muukin kamppailu tekee ihmisestä enenpitkää puolustuskyvyttömän.* (Potku.net, viitattu 18.11.2018.)
- (34) *"**Butoilu** ei mene näytelmässämme kuitenkaan liian absurdiksi, vaan sitä on hyödynnetty kohtauksissa järkevästi ja sopivassa määrin"* – – (Tampereen ylioppilaslehti Aviisi, viitattu 13.11.2018.)

Jos **aikidotus*, **aikidottaminen*, **butotus* ja **butottaminen* olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten **aikidottaa* ja **butottaa* pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät *-tta*-johtimen. Jos **aikidoileminen* ja **butoileminen* olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuntelujohdoksien **aikidoilla* ja *butoilla* pohjalta. Kyseiset muuntelujohdokset sisältävät *-il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin (VISK 2008 § 360). Jos **aikidoaminen* ja **butoaminen* olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten **aikidota* ja **butota* pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät muuttamisjohtimen *-tA-*. **Aikidotuksen*, **aikidoamisen*, **aikidottamisen*, **aikidoilemisen*, **butotuksen*, **butoamisen* ja **butottamisen* tapauksessa muuttamis- ja muuntelujohdoksia ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen tekijännimiä. **Butoilemisen* tapauksessa muuntelujohdos *butoilla* on muodostettu, mutta ei kuitenkaan siitä johdettua teonnimen johdosta. Semanttisesti ajateltuna **aikidotus*, **aikidoaminen*, **aikidottaminen* ja **aikidoileminen* voisivat tarkoittaa 'aikidon harrastamista' ja **butoaminen* ja **butottaminen* 'buton tanssimista tai harrastamista'.

Esimerkissä (35) esiintyy kantasana *anime* eli 'japanilainen piirrosanimaatio' (KS 2018 s.v. *anime*) muodostettu teonnimen johdos *animeilu*, esimerkissä (36) *animetus* ja esimerkissä (37) *animettaminen*. *Animeilu* tarkoittaa tässä tapauksessa 'animen katsomista, animehahmoksi pukeutumista tai muulla tavalla animen fanittamista' kun taas *animetus* ja *animettaminen* tarkoittavat 'animen katsomista'. *Animeilu* sisältää *-il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin (VISK 2008 § 360). *Animeilu*-johdoksen *-U*-johdin ja *animetus*-johdoksen *-Us*-johdin ovat kiinnittyneet verbien vokaalivartaloihin, minkä vuoksi loppuvokaalit ovat jääneet pois (VISK 2008 § 228, 232). *Animettaminen* sisältää teonnimen johtimen *-minen* lisäksi kausatiivi- eli aiheutusverbijohtimen *-tta-*.

- (35) *Animeilu on kyllä vetänyt aika paljon suomnuoria mukaansa* (Kaleva, viitattu 19.11.2018).
- (36) *Dragonball Z – Ensimmäinen anime mitä mielenkiinnolla seurannut, vaikken alusta aloittanutkaan. Vuosi 2007, tylsä iltapäivä, televisio päälle ja satuin spottaamaan kyseisen sarjan. Sitää alkoi meikän **animetus**.* – – (Runepoli, viitattu 13.11.2018).
- (37) *animettaminen* 'animen katsominen' (Pro gradu Japani-harrastajien slangi, viitattu 13.11.2018.)

*Animeaminen voisi olla morfologisesti mahdollista muodostaa, mutta se ei tuottanut tuloksia Google-haulla. Jos *animeaminen olisi muodostettu, se olisi muodostunut muuttamisjohdoksen *animeta pohjalta. *Animeta sisältää muuttamisjohtimen *-tA-*. *Animeamisen tapauksessa muuttamisjohdosta ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen siitä johdettua teonnimen johdosta. Semanttisesti ajateltuna *animeaminen voisi tarkoittaa 'animen katsomista tai animehahmoksi pukeutumista tai muulla tavalla animen fanittamista'.

Esimerkissä (38) esiintyy kantasanasta *geisha* eli 'japanilainen laulajatar ja tanssijatar, joka viihdyttää yleistöä teehuoneissa ym.' (KS 2018 s.v. *geisha*) muodostetut *geishailu* ja esimerkiksi (39) *geishaaminen*. Molemmat tarkoittavat 'geishana olemista'. Esimerkeissä (40) ja (41) esiintyvät kantasanasta *judo* eli 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji' (KS 2018 s.v. *judo*) muodostetut *judoilu* ja *judoaminen*, jotka molemmat tarkoittavat 'judon harrastamista'. Esimerkit (42) ja (43) taas sisältävät kantasanasta *jujutsu* eli 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji' (KS 2018 s.v. *jujutsu*) muodostetut teonnimen johdokset *jujutsuilu* ja *jujutsuaminen*, jotka tarkoittavat 'jujutsun harrastamista'. Johdokset *geishailu*, *judoilu* ja *jujutsuilu* sisältävät *-iljohtimen*, joka on *ile-*verbin johdin (VISK 2008 § 360). Niissä *-U-*johdin on liittynyt vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois (VISK 2008 § 228). *Geishaaminen*, *judoaminen* ja *jujutsuaminen* taas sisältävät *AA-*, *OA-* ja *UA-*supistuma-verbit (VISK 2008 § 330) ja teonnimen johdoksen *-minen*.

- (38) *Aina väitetään, että seksi ei ollut tai ole olennainen osa **geishailua**. Uskoo ken tahtoo. Ehkä nykyään, kun Kyoton geikojakin on kai vain 100 tai jotain, saavat jo hommansa itse valita.* (Kiloklubi.fi-foorumi, viitattu 13.11.2018.)
- (39) *"Kirsikkageisha" houkuttelee myös, vaikka en tiedä, riittävätkö taitoni vielä ihan autenttiseen **geishaamiseen**.* (Viilankantolupa-blogi, viitattu 13.11.2018.)

- (40) *Välillä vaan tulee koko **judoilu** korvista ulos ja tuntuu siltä että meidän elämäämme ei muuta tällä hetkellä mahdu.* (Tätä tää nyt sitten on -blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (41) *T: eräs jolla ei vielä kokemusta junnujudosta kuin satunnaisena treenien vetäjänä, mutta teininä ja nuorena naisena **judoamisesta** sitten enemmänkin.* (Meidän perhe, viitattu 13.11.2018.)
- (42) *Ja torstain **jujutsuilun** jälkeen jäin juttelee yhen treenikaverin kans ja kerroin mun huolia – –* (Ikuisuusprojekti-blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (43) *Aamuisia #brazilianbeats tunnelmia valmistautumisesta koko päivän kestävään #compnet **jujutsuamiseen**.* :-) (Immgrum: Gracie Barra Kouvola, viitattu 13.11.2018.)

*Geishatus, *judotus, *jujutsutus, *geishattaminen, *judottaminen ja *jujutsuttaminen voisivat olla morfologisesti mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Jos kyseiset johdokset olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten *geishattaa, *judottaa ja *jujutsuttaa pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät *-ttA*-johtimen. Tapauksissa *geishattaa ja *jujutsuttaa muuttamisjohdoksia ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen niistä johdettuja teonnimen johdoksia *geishatus, *geishattaminen, *jujutsutus ja *jujutsuttaminen. Sen sijaan *judottaa* on muodostettu, mutta ei kuitenkaan siitä johdettuja teonnimen johdoksia *judotus ja *judottaminen. Semanttisesti ajateltuna *geishatus ja *geishattaminen voisivat tarkoittaa 'geishana olemista', *judotus ja *judottaminen 'judon harrastamista' ja *jujutsutus ja *jujutsuttaminen 'jujutsun harrastamista'.

Esimerkissä (44) esiintyy kantasanan *kendo* eli 'japanilainen urheilulaji jossa miekkailaan pitkillä bambukepeillä' (KS 2018 s.v. *kendo*) johdos *kendoilu*, joka sisältää *-il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin. Lisäksi *-U*-johdin on liittynyt vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois. (VISK 2008 § 360, 228.) Esimerkissä (45) esiintyvät *kendoamisen* muodot *kendoamassa* ja *kendoamista*. *Kendoilu* ja *kendoaminen* tarkoittavat 'kendon harrastamista'. *Kendoaminen* sisältää *OA*-supistumaverbin vartalon (VISK 2008 § 330) ja teonnimen johtimen *-minen*, joka on kiinnittynyt verbin vokaalivartaloon. Esimerkissä (46) esiintyy kantasanan *kimono* eli 'mekkomainen pitkä japanilainen asu, joka kiinnitetään leveällä kangasvyöllä' (KS 2018 s.v. *kimono*) muodon *kimonoilu* MA-infinitiivin illatiivimuoto *kimonoilemaan*. *Kimonoilu* tarkoittaa 'kimonon käyttämistä'. *Kimonoilu*-johdos sisältää *-il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin. Lisäksi *-U*-johdin on liittynyt vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois. (VISK 2008 § 360, 228.)

- (44) [otsikko] *Tampereella kendoilua ja leirimietteitä* (Karhun kertomaa -blogi, viitattu 19.11.2018).
- (45) *Rendainon PJ Vode oli kendoamassa Tallinnassa viikonlopun 7.-9.4.17. Suosittelemme lämpimästi kendoamista kotimaan rajojen ulkopuolellakin!* (Turun Kendoseura Rendainon Facebook-sivu, viitattu 13.11.2018.)
- (46) *Tattista! :D Olen viimeaikoina innostunut kimonoilemaan, se saattaa näkyä. XD* (Breidholt, viitattu 15.11.2018.)

*Kendotus, *kimonotus, *kendottaminen, *kimonottaminen ja *kimonoaminen voisivat olla morfologisesti mahdollista muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Googlehaulla. Jos *kendotus, *kimonotus, *kendottaminen ja *kimonottaminen olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten *kendottaa ja *kimonottaa pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät -ttA-johtimen. Jos *kimonoaminen olisi muodostettu, se olisi muodostunut muuttamisjohdoksen *kimonota pohjalta. *Kimonota sisältää muuttamisjohtimen -tA-. Tapauksia *kendottaa, *kimonottaa ja *kimonota ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen niistä johdettuja teonnimen johdoksia *kendotus, *kimonotus, *kendottaminen, *kimonottaminen ja *kimonoaminen. Semanttisesti ajateltuna *kendotus ja *kendottaminen voisivat tarkoittaa 'kendon harrastamista' ja *kimonotus, *kimonottaminen ja *kimonoaminen 'kimonon käyttämistä'.

Esimerkeissä (47–51) esiintyvät kantasanan *konmari* eli 'japanilaisen Marie Kondon kehittämä menetelmä, jolla päästään eroon epäjärjestyksestä ja sotkusta' teonnimen johdokset *konmareilu*, *konmaritus*, *maritus*, *konmarittaminen* ja *marittaminen*, jotka tarkoittavat 'konmari-menetelmän toteuttamista'. *Konmareilu* sisältää -il-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin. Vartalo on säilynyt muuten ennallaan, mutta vartalon loppu-*i* on muuttunut *e*:ksi. (VISK 2008 § 360.) *Konmareilu*-johdoksen -U-johdin ja *konmaritus*-johdoksen -Us-johdin ovat kiinnittyneet verbien vokaalivartaloihin, minkä vuoksi loppuvokaalit ovat jääneet niiden edeltä pois (VISK 2008 § 228, 232). Esimerkin (49) teonnimen johdos *maritus* on muodostunut samalla periaatteella. *Maritus* myös tarkoittaa samaa asiaa kuin *konmaritus*, sillä se on lyhennetty versio samasta sanasta. Esimerkit (50) *konmarittaminen* ja (51) *marittaminen* sisältävät kausatiivi- eli aiheutusverbijohtimen -ttA- ja teonnimen johdoksen -minen.

- (47) *Tämä konmareilu on tämän syksyn kuukuppeilu. Yhtä fanaattinen sakki pitää ääntä kummastakin.* (Vauva-foorumi, viitattu 20.11.2018.)

- (48) *Anti-konmaritus on sitä että haalit kotiisi mahdollisimman paljon tavaraa, jota inhoat katsella ja jolla et tee yhtään mitään.* (Karkkipäivä-blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (49) *Miten tämä **maritus** nyt sitten käytännössä tapahtuu? Ideana lyhyesti ja ytimekkäästi kerrottuna on kasata saman kategorian tavarat kasaan kerralla ja käydä ne yksitellen läpi kuulostellen mitkä tuottavat itselle iloa.* (3 wheel vs 4 wheel -blogi, viitattu 19.11.2018.)
- (50) *Kodit ja varastot pursuavat tavaraa, jota kukaan ei tarvitse. **Konmarittamisen** myötä moni on innostunut raivaamaan tavaroitaan.* (TS Koti, viitattu 20.11.2018.)
- (51) ***Marittaminen** aloitetaan sillä, että kaikki samanlaiset tavarat kootaan yhteen, jolloin varmistetaan, että kaikki saman aihealueen tavarat on samalla kertaa käyty läpi eli maritettu.* (Pihapiirin Leidit -blogi, viitattu 20.11.2018.)

*Konmariaminen, *mariaminen ja *mareilu voisivat olla morfologisesti mahdollista muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Jos *konmariaminen ja *mariaminen olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten *konmarita ja *marita pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät -*tA*-muuttamisjohtimen. Jos *mareilu olisi muodostettu, se olisi muodostunut muuntelujohdoksen *mareilla pohjalta. Kyseinen muuntelujohdos sisältää -*ile*-verbijohtimen muodossa -*il*-, ja edellä oleva *i* on muuttunut *e*:ksi (VISK 2008 § 360). *Konmariamisen, *mariamisen ja *mareilun tapauksessa muuttumis- ja muuntelujohdoksia ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen niistä johdettuja teonnimen johdoksia. Semanttisesti ajateltuna *konmariaminen, *mariaminen ja *mareilu voisivat tarkoittaa 'konmari-metodin toteuttamista'.

Lolita-kantasanasta muodostettu teonnimen johdos *lolitailu* mainitaan esimerkissä (52). Se tarkoittaa 'lolita-tyyliin eli japanilaiseen katutyylisiin pukeutumista'. Esimerkeissä (53) ja (54) esiintyy *manga*-kantasanasta muodostettuja teonnimen johdoksia, *mangattaminen* ja *mangailu*, jotka molemmat tarkoittavat 'mangan eli japanilaisen sarjakuvan lukemista'. *Lolitailu*- ja *mangailu*-johdokset sisältävät -*il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin. -*U*-johdin on liittynyt vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois. (VISK 2008 § 360, 228.) *Mangattaminen* sisältää -*minen*-johtimen ja siinä on lisäksi keskellä kausatiivi- eli aiheutusverbijohdin -*ttA*-.

- (52) *Oheis-ilmiöissä harrastaminen saattaa olla enemmän toiminnallista, niinkun esim BJD:ien ja lolitailun kanssa käsityöt ja j-rockissa konsertit ja tyylillisetkin jutut, jolloin on helpompi jäädä pitkäaikaiseksi harrastajaksi.* (Kari-kari.fi, viitattu 13.11.2018.)
- (53) *Rakasran japsien fanarttia, mutta nuo mangaposet ja mangattaminen.. – –* (Kaksoissola-foorumi, viitattu 13.11.2018.)

- (54) *mangailu* 'mangan lukeminen' (Pro gradu *Japani-harrastajien slangi*, viitattu 13.11.2018.)

*Lolitatus, *mangatus, *lolitaaminen, *lolitattaminen ja *mangaaminen voisivat olla morfologisesti mahdollisia, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Jos *lolitatus, *mangatus ja *lolitattaminen olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten *lolitattaa ja *mangattaa pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät -*ttA*-johtimen. Jos *lolitaaminen ja *mangaaminen olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten *lolitata ja *mangata pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät muuttamisjohtimen -*tA*-. Muuttamisjohdoksia *lolitattaa ja *lolitata ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen niistä johdettuja teonnimen johdoksia *lolitatus, *lolitaaminen ja *lolitattaminen. Muuttamisjohdokset *mangattaa ja *mangata taas on muodostettu, mutta ei niistä johdettuja teonnimen johdoksia *mangatus ja *mangaaminen. Semanttisesti ajateltuna *lolitatus, *lolitaaminen ja *lolitattaminen voisivat tarkoittaa 'lolita-tyyliin eli japanilaiseen katutyylisiin pukeutumista' ja *mangatus ja *mangaaminen 'mangan lukemista'.

Esimerkeissä (55) ja (56) esiintyvät *origamin* eli 'japanilaisen paperintaittelun' (KS 2018 s.v. *origami*) ja *sudokun* eli 'numeroristikon, johon täytetään numerot tietyssä järjestyksessä' (KS 2018 s.v. *sudoku*) teonnimen johdokset *origameilu* ja *sudokuilu*. Molemmat sisältävät -*il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin ja teonnimen johtimen -*U*, joka on liittynyt vokaalivartaloon ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois (VISK 2008 § 360, 228). *Origameilu* tarkoittaa 'origamin taittelua tai sen harrastamista' ja *sudokuilu* tarkoittaa 'sudokujen tekemistä tai harrastamista'.

- (55) *Tullut ehdotomasti äitiinsä; rakastin pienempänä origameilua; piirtämisestä puhumattakaan. :))* (Kalastajan vaimo -blogi, viitattu 13.11.2018.)
 (56) [otsikko] **Sudokuilu** (Survo-foorumi, viitattu 13.11.2018.)

*Origamitus, *sudokutus, *origamittaminen, *origamiaminen, *sudokuttaminen ja *sudokuaminen voisivat olla morfologisesti mahdollista muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Jos *origamitus, *origamittaminen, *sudokutus ja *sudokuttaminen olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten *origamittaa ja *sudokuttaa pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät -*ttA*-johtimen. Jos *origamiaminen ja *sudokuaminen olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten *origamita ja *sudokuta pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät

muuttamisjohtimen *-tA-*. Johdoksia **origamittaa*, **origamita*, **sudokuttaa* ja **sudokuta* ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen niistä muodostettuja teonnimen johdoksia **origamitus*, **origamittaminen*, **origamiaminen*, **sudokutus*, **sudokuttaminen* ja **sudokuaminen*. Semanttisesti ajateltuna **origamitus*, **origamittaminen* ja **origamiaminen* voisivat tarkoittaa 'origamin taittelua tai sen harrastamista' ja **sudokutus*, **sudokuttaminen* ja **sudokuaminen* 'sudokujen tekemistä tai harrastamista'.

Esimerkissä (57) esiintyy kantasanan *sumo* eli 'vanha japanilainen painimuoto' (KS 2018 s.v. *sumo*) teonnimen johdos *sumoilu* ja esimerkissä (60) kantasanan *sushi* eli 'japanilainen ruokalaji, joka valmistetaan riisistä ja kalasta, äyriäisistä tai kasviksista' (KS 2018 s.v. *sushi*) teonnimen johdos *sushailun* passiivimuoto *sushailaan*. *Sumoilu-* ja *sushailu-*johdokset sisältävät *-il-*johtimen, joka on *ile-*verbin johdin. *-U-*johdin on liittynyt vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois. (VISK 2008 § 360, 228.) Esimerkki (58) ja esimerkki (59) sisältävät saman muodon eri kantasanoista. Esimerkissä (58) on *sumoamisen* ja esimerkissä (59) *sushaamisen* MA-infinitiivin illatiivimuoto. *Sumoaminen* sisältää OA-supistumaverbin vartalon ja *sushaaminen* sisältää AA-supistumaverbin vartalon (VISK 2008 § 330). Molemmat sisältävät *-minen* teonnimen johtimen, joka on kiinnittynyt verbin vokaalivartaloon. *Sumoilu* ja *sumoaminen* tarkoittavat 'sumon harrastamista' ja *sushailu* ja *sushaaminen* tarkoittavat 'sushin syömistä'. Esimerkissä (61) esiintyvä *sushitus* sisältää teonnimen johtimen *-Us*, joka on kiinnittynyt verbin vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois (VISK 2008 § 232). *Sushitus* tarkoittaa sitä, kun 'tekee mieli sushia'.

- (57) *Pulleropuvut päälle ja tatamille väentämään. Tiukkaa väentöä jota katsojan on vaikea nauramatta seurata. **Sumoilu** on sopivan liikunnallista ja kampaailuhenkistä, leikkimielistä ja hauskaa, nopeatempoista ja haasteellista.* (Kivapäivä, viitattu 20.11.2018.)
- (58) ***Sumoamaan** vaan* (Suomi 24 -foorumi, viitattu 13.11.2018.)
- (59) *Kun yhtenä päivänä käytiin kirkolla klak-klak-klakeja ihailemassa, tuli yllättäen nälkä. Mentiin **sushaamaan** ravintolaan nimeltä Fu.* (Enemmän valoa -blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (60) *Se on hyvä valittaa nyt kun kohta lähetään sushiravintolaan viettää iltaa..noh, joskus harvoin vaan..ihan kivaa kuitenkin, ja onhan se parempi vaihtoehto kun pastaravintola, eikö vaan – – Noh, tänään vielä **sushailaan** ja huomenna alkaa Pingun piukeen vatsan lyttääminen.* (Karppaus.info, viitattu 20.11.2018.)
- (61) *Olemme käyneet paikassa pari kertaa uudestaan, kun kauhea **sushitus** on iskenyt shoppaillessa.* (eat.fi, viitattu 13.11.2018.)

*Sumotus, *sumottaminen ja *sushittaminen voisivat olla morfologisesti mahdollisia, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Jos kyseiset johdokset olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdosten *sumottaa ja *sushittaa* pohjalta. Kyseiset muuttamisjohdokset sisältävät *-ttA*-johtimen. Muuttamisjohdosta *sumottaa ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen siitä johdettuja teonnimen johdoksia *sumotus ja *sumottaminen. Muuttamisjohdos *sushittaa* on muodostettu, mutta ei siitä johdettua teonnimen johdosta *sushittaminen. Semanttisesti ajateltuna *sumotus ja *sumottaminen voisivat tarkoittaa 'sumon harrastamista' ja *sushittaminen 'sushin syömistä'.

Esimerkeissä (62), (63) ja (64) mainitaan *tofun* eli 'soijapavuista tehdyn juustomaisen valmisteeseen' (KS 2018 s.v. *tofu*) johdos *tofuilu*. Se sisältää *-il*-johtimen, joka on *ile*-verbin johdin ja teonnimen johdoksen *-U*, joka on liittynyt vokaalivartaloon, ja vartalon loppuvokaali on jäänyt sen edeltä pois (VISK 2008 § 360, 228). *Tofuilu* tarkoittaa esimerkissä (62) 'tofun syömistä', kun taas esimerkissä (63) oletettavasti 'kasvissyöntiä sekä iloisemman ja kiltimmän elämän elämistä'. Lisähuomautuksena esimerkissä (64) *tofuilu* esiintyy FutisForum²:lla, mutta keskustelussa ei selviä, mitä *tofuilu* tässä yhteydessä tarkoittaa.

- (62) ***Tofuilu*** – – *Isoveli taisi pudottaa tofun palan lautaseltaan, ja aina valpas Vaavi konttasi paikalle tutkimaan tilannetta. Havahduin isoveljen huutoon: "Se syö tofua, se syö tofua!"* (Sormiruokaa-blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (63) *Casey pelkää Nickin tuovan mukanaan väkivaltaa, murhia, kuolemaa, kiroilua, liharuokia ja muuta sellaista joka ei kuulu tofuilu harrastavan Caseyn nykyelämään, mutta Nick saa vakuutettua Caseyn siitä että myös hän on jättänyt taakseen rikollisen elämän. (...noir-blogi, viitattu 13.11.2018.)*
- (64) *Sinitähtiä oli Oulusta mukana kolme kappaletta. Etäkärpät toivat hienosti lisävahvistusta katsomohulinointiin. Etäkärpille :ylos: **Tofuilu** ei nähty, mutta meteliä pidettiin ihan hyvin. Lopun hiljaisuus myönnetään, sen verran oli jännitystä ettei oikeen uskaltanut edes kentälle välillä katsoa.* (Futisforum², viitattu 13.11.2018.)

*Tofutus, *tofuttaminen ja *tofuaminen voisivat olla morfologisesti mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Jos *tofutus ja *tofuttaminen olisi muodostettu, ne olisivat muodostuneet muuttamisjohdoksen *tofuttaa pohjalta. *Tofuttaa sisältää *-ttA*-johtimen. Jos *tofuaminen olisi muodostettu, se olisi muodostunut muuttamisjohdoksen *tofuta pohjalta. *Tofuta sisältää muuttamisjohtimen *-tA*-. Muuttamisjohdoksia *tofuttaa ja *tofuta ei kuitenkaan ole muodostettu, eikä näin ollen niistä johdettuja teonnimen johdoksia *tofutus, *tofuttaminen ja *tofuaminen. Semanttisesti ajateltuna *tofutus, *tofuttaminen ja *tofuaminen voisivat tarkoittaa 'tofun syömistä'.

2.2.2. Adjektiivijohdokset

Aineistossani esiintyy neljänlaisia adjektiivijohtimia: *-llinen-*, *-(i)nen-*, *-mÄinen-* ja *-ton-* johtimet. Tutkimukseni mukaan lähes jokaisesta aineistoni sanasta (*kon*)*maria* lukuun ottamatta pystyy muodostamaan jonkinlaisen adjektiivijohdoksen. Olen rajannut tutkimukseni adjektiivijohdosten osalta neljään adjektiivijohdokseen kandidaatintutkielman rajallisen pituuden vuoksi. En ottanut tutkittavakseni esimerkiksi *kas*-johdoksia, vaikka aineistoni lainasanoista ainakin *tofusta* voi muodostaa *kas*-johdoksen *tofukas*, joka tarkoittaa 'vegaanista munakasta' (No delays -blogi, viitattu 8.1.2019). Tutkimukseni adjektiivijohdoksiksi ovat valikoituneet sellaiset adjektiivijohdokset, jotka esiintyivät ensimmäisten joukossa aineistoa kootessani.

Tutkimuksessani esiintyviä *(i)nen*-johdoksia ovat johdokset, jotka sisältävät *-llinen-*, *-(i)nen-* tai *-mÄinen-* johtimen. Ison suomen kieliopin (VISK 2008 § 276) mukaan *-llinen-* johtiminen adjektiivi ilmaisee, että kantasanana tarkoite kuuluu luonnehdittavan substantiivin yhteyteen, sen tarkoiteelle tai tarkoiteeseen. *-llinen-* johdin kiinnittyy kantasanana genetiivivartaloon, esimerkiksi *aikido+llinen* (VISK 2008 § 276). *-(i)nen-* johtiminen adjektiivi taas ilmaisee kuuluvuussuhdetta. *-(i)nen-* johtimisissa adjektiiveissa adjektiivi luonnehtii substantiivia ja sen tarkoite sisältää johdoksen kantasanana tarkoiteen, esimerkiksi *anime+inen* tarkoittaa 'animen täyteistä tai sitä sisältävää'. Valtaosa *-(i)nen-* johdoksista on substantiivikantaisia. (VISK 2008 § 264.) *-mÄinen-* johtimen sisältävät adjektiivit ilmaisevat kantasanansa tarkoiteen kaltaista, esimerkiksi *kimono+mÄinen* tarkoittaa 'kimonon kaltaista'. Tavallisesti *-mÄinen-* johdin kiinnittyy kantasanana nominatiivimuotoon. (VISK 2008 § 280.)

-ton- johtimen sisältävät adjektiivijohdokset ovat karitiivijohdoksia. Ne ovat absoluuttisia adjektiiveja ja ilmaisevat tyypillisesti sitä, että niiden kantasubstantiivin tarkoite puuttuu luonnehdittavan substantiivin tarkoiteelta, esimerkiksi *sushi+ton* tarkoittaa 'ilman sushia olevaa'. *-ton-* johdin kiinnittyy kantasanana genetiivivartaloon. (VISK 2008 § 292.)

-llinen- johdoksia pystyy muodostamaan kuudesta aineistoni sanasta, esimerkiksi *aikido* > *aikido+llinen* ja *konmari* > *konmari+llinen*. *-(i)nen-* johdoksia taas pystyy muodostamaan kahdeksasta aineistoni sanasta, esimerkiksi *anime* > *anime+inen* ja *sushi* > *sushi+nen*. Ainoastaan neljästä aineistoni sanasta pystyy muodostamaan *-ton-* johdoksia.

Nämä neljä ovat *anime+ton*, *konmari+ton*, *sushi+ton* ja *tofu+ton*. *-mAinen*-johdoksen pystyy muodostamaan jokaisesta aineistoni sanasta. Adjektiivijohtimien lisäksi aineistoni adjektiivijohdokset eivät sisällä muita johtimia. Aineistoni adjektiivijohdosten johdostyypeistä produktiivisin on *-mAinen*, jolla pystyy muodostamaan johdoksen kaikista muista paitsi *(kon)mari*-lainsanasta. Taulukossa 4 esitän, millaisia adjektiivijohdoksia aineistoni sanoista pystyy muodostamaan.

TAULUKKO 3. Adjektiivijohdokset.

Kantasana	-llinen	-(i)nen	-mAinen	-ton
<i>aikido</i>	<i>aikido+llinen</i>		<i>aikido+mainen</i>	
<i>anime</i>		<i>anime+inen</i>	<i>anime+mainen</i>	<i>anime+ton</i>
<i>buto</i>			<i>buto+mainen</i>	
<i>geisha</i>		<i>geisha+inen</i>	<i>geisha+mainen</i>	
<i>judo</i>	<i>judo+llinen</i>	<i>judo+inen</i>	<i>judo+mainen</i>	
<i>jujutsu</i>	<i>jujutsu+llinen</i>		<i>jujutsu+mainen</i>	
<i>kendo</i>			<i>kendo+mainen</i>	
<i>kimono</i>	<i>kimono+llinen</i>		<i>kimono+mainen</i>	
<i>konmari</i>	<i>konmari+llinen</i>	<i>konmari+nen</i>	<i>konmari+mainen</i>	<i>konmari+ton</i>
<i>lolita</i>		<i>lolita+inen</i>	<i>lolita+mainen</i>	
<i>manga</i>	<i>manga+llinen</i>	<i>manga+inen</i>	<i>manga+mainen</i>	
<i>origami</i>			<i>origami+mainen</i>	
<i>sudoku</i>			<i>sudoku+mainen</i>	
<i>sumo</i>			<i>sumo+mainen</i>	
<i>sushi</i>		<i>sushi+nen</i>	<i>sushi+mainen</i>	<i>sushi+ton</i>
<i>tofu</i>		<i>tofu+inen</i>	<i>tofu+mainen</i>	<i>tofu+ton</i>

Esimerkissä (65) esiintyvän kantasanan *aikidon* eli 'japanilaisen puolustautumismenetelmän ja urheilulajin' (KS 2018 s.v. *aikido*) adjektiivijohdos *aikidollinen* tarkoittaa 'aikidoa sisältävää' ja esimerkin (66) *aikidomainen* tarkoittaa 'aikidon kaltaista'. *Aikidollinen* sisältää *-llinen*-johtimen ja *aikidomainen* *-mainen*-johtimen. *Aikidoinen ja *aikidoton voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna

*aikidoinen voisi tarkoittaa 'aikidon täyteistä tai sitä sisältävää' ja *aikidoton voisi tarkoittaa 'ilman aikidoa olevaa'.

- (65) *Aikidollisen* annin lisäksi oli erityisen mielenkiintoista seurata miten H-P rakensi harjoitukset ja ohjasi toisaalta ryhmää tiettyyn suuntaan – – (Antti Pekkarinen, viitattu 13.11.2018.)
- (66) Entäpä *aikidomainen*, harmoniseen lopputulokseen pyrkivä, sulava liike, joka käyttää hyökkääjän omaa liike-energiaa ja painoa hyödyksi ohjaten tämän pois kurssista? Ei ole vaikeaa. (Kaksplus-foorumi, viitattu 20.11.2018.)

Esimerkeissä (67), (68) ja (69) esiintyvät *anime*-kantasanan eli 'japanilaisen piirrosanimaation' (KS 2018 s.v. *anime*) adjektiivijohdokset *animeinen*, *animemainen* ja *animeton*. *Animeinen* tarkoittaa 'animen täyteistä tai sitä sisältävää' ja sisältää *-inen*-johtimen. *Animemainen* tarkoittaa 'animen kaltaista' ja sisältää *-m. Ainen*-johtimen. *Animeton* tarkoittaa 'ilman animea olevaa' ja sisältää *-t. On*-johtimen. Esimerkissä (70) esiintyy kantasanan *buto* eli 'japanilaisen modernin tanssin suuntauksen' (KS 2018 s.v. *buto*) adjektiivijohdos *butomainen*, joka tarkoittaa 'buton kaltaista' ja sisältää *-m. Ainen*-johtimen.

- (67) *Itse en ole coneja kierrellyt, mutta ropeconia lukuunottamatta kaikista on jäänyt enemmän tai vähemmän animeinen maku suuhun, sitä kun tuntuu tunkevan joka lävestä ja tuntuu olevan medialle kiinnostavampaa kuin mitä roolipelit.* – – (Glorantha-foorumi, viitattu 13.11.2018.)
- (68) *"Sie piirät mangaa", "sun tyyli on animemainen" etc etc-kommenteilla vaan on aina kovin epämiellyttävä ja halveksiva sävy, jota ei aina oteta iloisena vastaan.* (Minttulikööri jäillä 0,2 %, viitattu 20.11.2018.)
- (69) *Ei taida tämä olla tää meidän hotaru. Vaasa on aika animeton paikka. Jostai anttilasta nyt löytyy jotain... jos siel ees on semmonen...* (Suomi 24, viitattu 13.11.2018.)
- (70) *Huomaan loppuajasta jännittäneeni niskaa. Tornia teoksena määrittää butomainen hitaus ja hartaus.* (Kaltio, viitattu 20.11.2018.)

*Animellinen, *butoinen, *butollinen ja *butoton voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna *animellinen voisi tarkoittaa 'animea sisältävää', *butoinen 'buton täyteistä tai sitä sisältävää', *butollinen 'butoa sisältävää' ja *butoton 'ilman butoa olevaa'.

Esimerkeissä (71) ja (73) esiintyvät *geisha*-kantasanan eli 'japanilaisen teehuoneissa viihdyttävän laulajattaren ja tanssijattaren' (KS 2018 s.v. *geisha*) adjektiivijohdokset *geishainen* ja *geishamainen* kuvailevat Fazerin *Geisha*-suklaata. Esimerkin (71) *geishainen*

tarkoittaa 'Geisha-suklaata sisältävää' ja esimerkin (73) *geishamainen* tarkoittaa 'Geisha-suklaan kaltaista'. Sen sijaan esimerkin (72) *geishamainen* tarkoittaa 'geishan ('japanilainen laulajatar ja tanssijatar' KS 2018 s.v. *geisha*) kaltaista'. Esimerkkien (72) ja (73) *geishamaiset* siis tarkoittavat samaa asiaa, mutta niissä on eri konteksti. *Geishamainen* sisältää adjektiivijohtimen *-mäinen* ja *geishainen* adjektiivijohtimen *-inen*.

- (71) *Sulla on ihana blogi! Näyttää ja kuulostaa kyllä tosi ihanalta tuo **geishainen fudge!** :)* (Suklaata ja sydämiä -blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (72) *Rosaa pukee parhaiten ryhdikkäät, yksiväriset vaatteet, hyvin istuvin leikkauksin. **Geishamainen** asu ei hänen vartalolleen ja kasvopiirteilleen ole ollenkaan edustava.* (Suomi 24 -foorumi, viitattu 20.11.2018.)
- (73) *Ohuen maitosuklaakuoren alla on valkoinen kerros vaniljakreemiä ja tumma kerros pehmeää tryffeliä. Maku on kovasti **Geishamainen**; vain crunchit puuttuvat.* (Suklaayhdistys, viitattu 20.11.2018.)

*Geishallinen ja *geishaton voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna *geishallinen voisi tarkoittaa 'geishaa tai geishan sisältävää' ja *geishaton 'ilman geishaa olevaa'.

Kantasanasta *judo* eli 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji' (KS 2018 s.v. *judo*) voi aineistoni perusteella muodostaa kolmenlaisia adjektiivijohdoksia. Esimerkeissä (74) ja (75) esiintyvät *judollinen* ja *judoinen*, jotka tarkoittavat 'judoa sisältävää' ja esimerkissä (76) esiintyy *judomainen*, joka tarkoittaa 'judon kaltaista'. Kantasanasta *jujutsu* eli 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji' (KS 2018 s.v. *jujutsu*) voi muodostaa aineistoni perusteella kahdenlaisia adjektiivijohdoksia. Esimerkin (77) *jujutsullinen* tarkoittaa 'jujutsua sisältävää' ja esimerkin (78) *jujutsumainen* 'jujutsun kaltaista'. Kantasanasta *kendo* eli 'japanilainen urheilulaji jossa miekkaillaan pitkällä bambukepeillä' (KS 2018 s.v. *kendo*) voi aineistoni perusteella muodostaa vain yhden adjektiivijohdoksen, esimerkissä (79) esiintyvän *kendomainen*, joka tarkoittaa 'kendon kaltaista'. *Judollinen* ja *jujutsullinen* sisältävät *-llinen*-johtimen, *judomainen*, *jujutsumainen* ja *kendomainen* sisältävät *-mäinen*-johtimen ja *judoinen* sisältää *-inen*-johtimen.

- (74) ***Judollinen** kesäpäiväleiri* (Oulun judokerho ry, viitattu 13.11.2018.)
- (75) ***Judoinen** uutiskirje* (HDGeet.com, viitattu 13.11.2018.)
- (76) *Hyökkääjä on lyönyt ,potkinut, aseena on ollut Mora-puukko, mattoveitsi, ruuvimeisseli, kirves, jousipamppu ym, myöskin tartuntaotteilla ja painimalla*

on kamppailtu, **judomainen** kamppailu on ollut yksi alue, mutta on lukemattomia muita alueita ja niiden harjoittelu on elintärkeää. (Suomi 24 -foorumi, viitattu 20.11.2018.)

- (77) Ihailtava muuten tuo sun **jujutsullinen** päämääräsi, siihenhän me kaikki pyrimme enemmän tai vähemmän salaa – – (Potku.net, viitattu 13.11.2018.)
- (78) Uskaltanen arvata ilman sen suurempia erimielisyyksiä, että Wadokai on enemmän ns karatemainen ja Wadoryu Renmei enemmän ns **jujutsumainen** painotuksiltaan. (Potku.net, viitattu 20.11.2018.)
- (79) Viimeinen pari miellytti omaa silmää eniten. Yleisesti ottaen ei ollut ihan niin **kendomaista** kuin jotkin aiemmin nähneeni pätkät, mutta – – (Potku.net, viitattu 20.11.2018.)

*Judoton, *jujutsuinen, *jujutsuton, *kendollinen, *kendoinen ja *kendoton voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna *judoton voisi tarkoittaa 'ilman judoa olevaa', *jujutsuinen 'jujutsun täyteistä tai sitä sisältävää', *jujutsuton 'ilman jujutsua olevaa', *kendollinen 'kendoa sisältävää', *kendoinen 'kendon täyteistä tai sitä sisältävää' ja *kendoton 'ilman kendoa olevaa'.

Esimerkeissä (80) ja (81) esiintyvät kantasanan *kimono* eli 'mekkomaisen pitkän japanilaisen asun, joka kiinnitetään leveällä kangasvyöllä' (KS 2018 s.v. *kimono*) adjektiivijohdokset *kimonollinen* ja *kimonomainen*. Esimerkissä (80) *kimonollinen* tarkoittaa 'kimono päällä olevaa' ja esimerkissä (81) *kimonomainen* tarkoittaa 'kimonon kaltaista'. Esimerkeissä (82–85) esiintyvät kantasanan *konmari* eli 'japanilaisen Marie Kondon kehittämän menetelmän, jossa päästään eroon epäjärjestyksestä ja sotkusta säästämällä vain iloa tuottavat esineet' adjektiivijohdokset *konmarillinen*, *konmarinen*, *konmarimainen* ja *konmariton*. Esimerkkien (82) *konmarillinen* ja (83) *konmarinen* tarkoittavat 'konmari-metodia noudattavaa', esimerkin (84) *konmarimainen* tarkoittaa 'konmarin kaltaista' ja esimerkin (85) *konmariton* 'ilman konmaria olevaa'. *Kimonollinen* ja *konmarillinen* sisältävät *-llinen*-johtimen, *kimonomainen* ja *konmarimainen* sisältävät *-mÄinen*-johtimen, *konmarinen* sisältää *-nen*-johtimen ja *konmariton* sisältää *-tOn*-johtimen.

- (80) – – *Pienestä perinteisestä sisäänkäynnistä, **kimonollisen** henkilökunnan tervehdyksistä ja tervetulosta hämmentyimme hetken kuluttua* – – (TripAdvisor, viitattu 13.11.2018.)
- (81) *Mekossa poikkileikkaus vyötäröllä ja leveä **kimonomainen** yläosa, puolipitkät hihat.* (Ellos, viitattu 20.11.2018.)
- (82) *No sitten ei kotini millään ole anti-**konmarillinen**.* (Karkkipäivä-blogi, viitattu 13.11.2018.)

- (83) *Tuleva kotini on niin **konmarinen** ja fengshuinen.* (This too shall pass -blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (84) **KonMarimainen** *tavaroiden läpikäynti. En todellakaan tarvitse kaikkea sitä roinaa, mitä nurkkiin on kertynyt.* (Tuska onni elämä -blogi, viitattu 20.11.2018.)
- (85) [nimimerkki] **KonMariton** (ET-lehti, viitattu 13.11.2018.)

**Kimono*inen ja **kimono*ton voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna **kimono*inen voisi tarkoittaa 'kimono päällä olevaa tai sen sisältävää' ja **kimono*ton 'ilman kimonoa olevaa'.

Kantasanasta *lolita*, joka tarkoittaa 'lolita-tyyliin eli japanilaiseen katutyylisiin pukeutuvaa henkilöä, naista tai tyttöä' (KS 2018 s.v. *lolita*) voi muodostaa aineistoni perusteella kahdenlaisia adjektiivijohdoksia. Esimerkissä (86) esiintyy *lolitainen* ja esimerkissä (87) *lolitamainen*. Esimerkkien mukaan molemmat tarkoittavat 'lolitan kaltaista'. Kantasanasta *manga* eli 'japanilainen sarjakuva' (KS 2018 s.v. *manga*) voi aineistoni perusteella muodostaa kolmenlaisia adjektiivijohdoksia, joita ovat esimerkin (88) *mangallinen*, esimerkin (89) *mangainen* ja esimerkin (90) *mangamainen*. *Mangallinen* ja *mangainen* tarkoittavat 'mangaa sisältävää' ja *mangamainen* tarkoittaa 'mangan kaltaista'. *Lolitainen* ja *mangainen* sisältävät *-inen*-johtimen, *lolitamainen* ja *mangamainen* sisältävät *-mainen*-johtimen ja *mangallinen* sisältää *-llinen*-johtimen.

- (86) *Vaikkei kovin **lolitaiset** olekaan, niin itse käytän taviskenkinä suurimman osan ajasta vaelluskenkiä.* (Sokeriruuksija-blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (87) *Tykkään kanssa niin tavattomasti 5 eurolla Saksasta (ich liebe Essenin alennusmyynnit) ostamastani minimekosta, semmoinen mustavalkoruudullinen **lolitamainen** ihanuus...* (Gootti.net, viitattu 20.11.2018.)
- (88) *Nyt kun kaivoin kuvetta ja ostin numeron Onizukan mangaa, päädyin siihen tulokseen että manga ja anime täydentävät toisiaan. Mutta. Jos maailmassa olisi vain toista, haluaisin **mangallisen** maailman.* (Naruto.fi, viitattu 13.11.2018.)
- (89) *Kanda Myojinin **mangaisen** rukouslaattavisiitin jälkeen paikallisia pelihalleja ja -kauppoja tuli koluttua suurella antaumuksella lähes päivittäin ja kyytiin tarttui jälleen kerran jos vaikka mitä mielenkiintoista.* (SalarymanDaishi-blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (90) – – *vahvojen mangaversioiden piirtäminen hahmoista tekemään **mangamaisia** poseja (toinen silmä kiinni, sormi pystyssä asennossa, jossa henkilö näyttää kaatuvan).* – – (Kaksoissola, viitattu 13.11.2018.)

*Lolitallinen, *lolitaton, *mangaton voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna **lolitallinen* voisi tarkoittaa 'lolitan sisältävää', **lolitaton* 'ilman lolitaa olevaa' ja **mangaton* 'ilman mangaa olevaa'.

Kantasanoista *origami* eli 'japanilainen paperintaittelu' (KS 2018 s.v. *origami*), *sudoku* eli 'numeroristikko, johon täytetään numerot tietyllä logiikalla' (KS 2018 s.v. *sudoku*) ja *sumo* eli 'japanilainen vanha painimuoto' (KS 2018 s.v. *sumo*) voi muodostaa aineistoni perusteella vain yhdenlaisia adjektiivijohdoksia. Esimerkissä (91) esiintyy *origami*-kantasanan adjektiivijohdos *origamimainen* 'origamin kaltainen', esimerkissä (92) *sudoku*-kantasanan adjektiivijohdos *sudokumainen* 'sudokun kaltainen' ja esimerkissä (93) *sumo*-kantasanan adjektiivijohdos *sumomainen* 'sumon kaltainen'. Kaikki esimerkkien (91–93) adjektiivijohdot sisältävät *-mainen*-johtimen.

- (91) Näyttävän rakenteellinen **origamimainen** varjostin. (Laatukaluste, viitattu 20.11.2018.)
- (92) Jos G on äärellinen ryhmä, niin tehtävän 4 c) nojalla G :n laskutaulun jokaisella rivillä ja sarakkeella esiintyy ryhmän G jokainen alkio täsmälleen kerran eli laskutaulu on **sudokumainen**. (Docplayer: Algebra, viitattu 20.11.2018.)
- (93) Tässäpä oikeinki terhakka liike pakaroille!! Aseta kaksi levypainoa kantapäiden alle. Ota leveä "**sumomainen**" asento. (Deskgram: #kokovuotinenkunto, viitattu 20.11.2018.)

*Origamillinen, *origaminen, *origamiton, *sudokullinen, *sudokuinen, *sudokuton, *sumollinen, *sumoinen ja **sumoton* voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna **origamillinen* voisi tarkoittaa 'origamin sisältävää', **origaminen* 'origamin täyteistä tai sitä sisältävää', **origamiton* 'ilman origamia olevaa', **sudokullinen* 'sudokun sisältävää', **sudokuinen* 'sudokun täyteistä tai sitä sisältävää', **sudokuton* 'ilman sudokua olevaa', **sumollinen* 'sumoa sisältävää', **sumoinen* 'sumon täyteistä tai sitä sisältävää' ja **sumoton* 'ilman sumoa olevaa'.

Esimerkeissä (94), (95) ja (96) esiintyvät kantasanan *sushi* eli 'japanilaisen ruokalajin, joka valmistetaan riisistä ja kalasta, äyriäisistä tai kasviksista' (KS 2018 s.v. *sushi*) adjektiivijohdot. Esimerkin (94) *sushinen* tarkoittaa 'sushin täyteistä tai sitä sisältävää', esimerkin (95) *sushimainen* tarkoittaa 'sushin kaltaista' ja esimerkin (96) *sushiton*

tarkoittaa 'ilman sushia oleva'. Esimerkeissä (97), (98) ja (99) esiintyvät kantasanan *tofu* eli 'soijapavuista tehty juustomainen valmiste' (KS 2018 s.v. *tofu*) adjektiivijohdokset. Esimerkin (97) *tofuinen* tarkoittaa 'tofua sisältävää', esimerkin (98) *tofumainen* tarkoittaa 'tofun kaltaista' ja esimerkin (99) *tofuton* tarkoittaa 'ilman tofua olevaa'. *Sushinen* ja *tofuinen* sisältävät *-(i)nen*-johtimen, *sushimainen* ja *tofumainen* *-mÄinen*-johtimen ja *sushiton* ja *tofuton* *-tOn*-johtimen.

- (94) **Sushinen** *viikonloppu Münchenissä* (Euroopan keskellä -blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (95) *Vaikka otsikosta niin ehkä voisi päätellä, ei, en laittanut smoothieen kalaa. Ihan vain inkivääriä, ja ainakin minulle siitä tulee hyvin sushimainen maku-elämys.* (Napapilvi-blogi, viitattu 20.11.2018.)
- (96) *Mutta tuli ainakin rikottua oikein huolella 9 kuukauden sushiton aika, kerasta kunnolla kun sille tielle lähdettiin <3* (Nelliina-blogi, viitattu 13.11.2018.)
- (97) **Tofuinen** *pastakastike* (Kotikokki, viitattu 13.11.2018.)
- (98) *Koostumus oli melko tofumainen. Kiinteä ja sileä, helppo viipaloida kiekkoihin.* (K&K-blogi, viitattu 20.11.2018.)
- (99) *Lihaton lokakuu – Tofuton marraskuu – – Muhun uppos enemmän tofua ku keskiverto japanilaiseen vuodessa. Siks mä aioinkin tässä kuussa keskittyä hankkimaan proteiinini monipuolisemmin eri lähteistä. BOOM! Tofuton marraskuun.* (Neiti Kotipelto -blogi, viitattu 13.11.2018.)

*Sushillinen ja *tofullinen voisivat olla mahdollisia muodostaa, mutta ne eivät tuottaneet tuloksia Google-haulla. Näin ollen ainakaan vielä niitä ei ole ollut mielekästä muodostaa. Semanttisesti ajateltuna *sushillinen voisi tarkoittaa 'sushia sisältävää' ja *tofullinen 'tofua sisältävää'.

3. PÄÄTÄNTÖ

Tutkimukseni tavoitteena on ollut selvittää aineistoni japanilaisissa lainasanoissa käytettävät johtimet, ja miten ja missä konteksteissa aineistoni lainasanoja ja niistä muodostettuja johdoksia käytetään. Aineistoni koostuu 17 japanilaisesta lainasanasta, jotka olen koonnut Google-hakutyökalulla. Olen käyttänyt apuna myös *Kielitoimiston sanakirjan* päätoimittaja Tarja Heinosen kokoamaa listaa *Kielitoimiston sanakirjasta* löytyvistä japaninkielisistä sanoista (Heinonen, henkilökohtainen tiedonanto, ks. liite 1). Lainasanojen lisäksi aineistooni kuuluu 99 internetistä poimittua esimerkkiä, joissa esiintyy aineistoni lainasanoista muodostettuja johdoksia.

Olen rajannut aineistoni sanoihin, jotka tuottivat monipuolisimmin tuloksia. En esimerkiksi ottanut tutkittavakseni lainasanaa *emoji* eli 'tekstin osana käytettävä alun perin japanilainen kuvamerkki' (KS 2018 s.v. *emoji*), sillä siitä ei ole muodostettu johdoksia. Olen rajannut verbijohdokset kolmeen johdostyyppiin, substantiivijohdokset kuuteen johdostyyppiin ja adjektiivijohdokset neljään johdostyyppiin. Aineistoni lainasanoista olisi mahdollista muodostaa vielä useampiakin johdostyyppisiä, mutta kandidaatintutkielman rajallisen pituuden vuoksi olen joutunut rajaamaan mukaan otettujen johdosten määrää.

Tutkimukseni koostuu siis verbi-, substantiivi- ja adjektiivijohdoksista. Tutkimuksessani on vähiten pelkän verbijohtimen sisältäviä johdoksia. Aineistossani esiintyviä verbijohtimia ovat muuttamisjohtimet *-ttA-* ja *-tA-* sekä muuntelujohdin *-ile-*. Aineistossa on yhdeksän lainasanaa, joista on muodostettu vähintään yhdenlainen verbijohdos. Osasta lainasanoista on muodostettu jopa kaksi tai kolme eri verbijohdosta. Verbijohdoksia esiintyy myös substantiivijohdoksissa, eli vaikka pelkän verbijohtimen sisältäviä johdoksia on vähiten, ovat verbijohdokset aineistoni produktiivisimpia johdoksia.

Substantiivijohdokset olen jakanut tekijännimen johdoksiin ja teonnimen johdoksiin. Molempia johdostyyppisiä esiintyy tutkimuksessani kolme. Tutkimuksessani esiintyvät tekijännimen johdokset sisältävät kaikki *-jA-*johtimen, ja osa sisältää myös verbijohtimen *-ttA-*, *ile-*verbin johtimen *-ili-* tai supistumavartalon *OA-*vokaaliston. Kaikista aineistoni lainasanoista on muodostettu vähintään yksi tekijännimen johdos ja osasta jopa kaksi eri johdosta. Tutkimuksessani esiintyvät teonnimen johdokset sisältävät *-U-*, *-Us-* ja *-minen-*

johtimia. Kaikista paitsi yhdestä aineistoni lainasanoista on muodostettu vähintään *U*-johdos. Kaikista lainasanoista on kuitenkin muodostettu joku teonnimen johdos, osasta kaksi johdosta ja kolmesta lainasanasta jopa kolme eri johdosta.

Tutkimuksessani esiintyvät adjektiivijohdokset olen jakanut *(i)nen*-johtimisiin ja *-tOn-*karitiivijohtimisiin johdostyyppeihin. Tutkimuksessani esiintyviä *(i)nen*-johtimia ovat johtimet *-llinen*, *-(i)nen-* ja *-mAinen*. Kaikista paitsi yhdestä tutkimukseni lainasanoista on muodostettu *-mAinen*-johtimen sisältävä johdos, ja kaikista lainasanoista, tätä yhtä lukuun ottamatta, on muodostettu vähintään tämä yksi adjektiivijohdos, mutta jopa kahdesta neljään eri johdosta.

Tutkimukseni perusteella produktiivisin tekijännimen johdin on *-jA*, jonka edellä vartalon loppu-*e* muuttuu *i*:ksi, eli johdokset, jotka sisältävät *-jA*-johtimen lisäksi johtimen *-ili-*. Produktiivisin teonnimen johdin on *-U* ja adjektiivijohdin *-mAinen*. Kaikista produktiivisimpia johtimia ovat kuitenkin verbijohtimet, sillä sen lisäksi, että ne muodostavat omia johdoksiaan, niiden avulla voidaan muodostaa myös substantiivijohdoksia. Kaiken kaikkiaan aineistoni japanilaisista lainasanoista on muodostettu valtava määrä erilaisia johdoksia. Mikäli en olisi rajannut tutkielmaani mukaan otettujen johdosten määrää, olisi tutkimuksestani tullut valtavan pitkä.

Suurimmilta osin tutkimukseni lainasanoja käytetään keskusteltaessa eri harrastuksista erinäisillä keskustelupalstoilla. Myös blogeissa mainittiin suuri osa lainasanoista, yleensä ihan omasta elämästä kerrottaessa. Osalla lainasanoista on useita merkityksiä, sillä esimerkiksi *kendoa* käytetään nimityksenä sekä 'japanilaisesta urheilulajista jossa miekkailaan pitkällä bambukepeillä' että 'jääkiekosta' (Laakkonen 2016) ja *sumosta* saatetaan puhua painin lisäksi myös painonnoston yhteydessä. Tutkimusta olisi mahdollista jatkaa vielä laajemmaksi esimerkiksi tutkimalla, millaisia muita johdoksia aineistoni lainasanoista voi muodostaa tai millaista keskustelua käydään vaikka *kendosta* jääkiekkopiireissä. Olisi myös mielenkiintoista esimerkiksi tutkia *konmarittamisesta* käytyjä keskusteluja ja niistä aktivoituvia diskursseja.

Alkukankeuden jälkeen koin kandidaatintutkielman tekemisen innostavaksi ja mielenkiintoiseksi. En ole kuitenkaan täysin varma, olenko nimennyt johtimet oikein, sillä en ollut aiemmin perehtynyt yhtä tarkasti johto-opin maailmaan kuin tätä

kandidaatintutkielmaa tehdessä. Olen kuitenkin ylpeä, että olen saanut todella paljon aikaan näin lyhyessä ajassa. Olen myös hieman kahden vaiheilla, pidänpö aineistooni valitsemista johdostyypeistä vai en. Olen kuitenkin koettanut järjestää ne mahdollisimman loogisesti, jotta tutkimukseni olisi mahdollisimman selkeä.

LÄHTEET

Aineisto

Aineistona on 17 japanilaista lainasanaa ja 99 internetistä poimittua lähdetä. Lainasanat löytyvät liitteestä 2 ja aineiston esimerkkien internet-osoitteet liitteestä 3.

Kirjallisuus

HEIKKILÄ, SOHVI 2016: *Japani-harrastajien slangi*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.

HÄKKINEN, KAISA 2002: Kielten menneisyys ja sen tutkiminen. – Riho Grünthal (toim.), *Ennen, muinoin. Miten menneisyyttämme tutkitaan* s. 28–45. Tietolipas 180. Helsinki: SKS.

ITKONEN, TERHO – MAAMIES, SARI 2012: *Uusi kieliopas*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

KIELITOIMISTON OHJEPANKKI: Japaninkieliset nimet. Lähde: <http://www.kielitoimiston-ohjepankki.fi/ohje/633>. [Viittauspäivä 15.11.2018.]

KONDO, MARIE 2016 [2011]: *KonMari. Siivouksen elämänmullistava taika*. Suom. Päivi Rekiaro. 17. painos. Tanska: Bazar.

KS = *Kielitoimiston sanakirja*. 2018. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/> (viitattu 13.11.2018).

KYHERÖINEN, JENNI 2015: *Taidokkaita termejä. Suomen- ja japaninkielisten termien käytöstä taidon harrastajien puheessa*. Pro gradu -tutkielma. Suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos. Helsingin yliopisto.

KÄSMÄ, EMILIA 2018: *Siis jotain random tutkimuksia ne voi tehdä. Vierassanan random käyttö suomessa*. Suomen kielen kandidaatintutkielma. Oulun yliopisto.

LAAKKONEN, ARIMO 2016: ”*Saa ottaa talteen*”. *Suomalaisten jalkapallofanien yhteisöllisyyden ja identiteetin rakentuminen ja ylläpitäminen FutisForum²-keskustelupalstalla*. Pro gradu -tutkielma. Mediatutkimus. Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos. Humanistinen tiedekunta. Turun yliopisto.

LEPPÄNEN, SIRPA – NIKULA, TARJA – KÄÄNTÄ, LEILA (toim.) 2008: *Kolmas kotimainen. Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa*. Tietolipas 224. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- MÄNTYNEN, ANNE – HALONEN, MIA – PIETIKÄINEN, SARI – SOLIN, ANNA 2012: Kieli-ideologioiden teoriaa ja käytäntöä [Theory and practice in the analysis of language ideologies]. – *Virittäjä* 116 s. 325–348.
- No delays* -blogi. <https://www.lily.fi/blogit/no-delays/tofukas-eli-vegaaninen-munakas> (viitattu 8.1.2019).
- NYKOPP, LIISA 2017: *The Anglicism about in informal written Finnish discourse*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Nykykielten laitos.
- TTP = Tieteen termipankki. <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Nimitys:sanastontutkimus> (7.1.2019).
- VALASKIVI, KATJA 2009: *Pokemonin perilliset. Japanilainen populaarikulttuuri Suomessa*. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitos. Julkaisuja A110/2009.
- VILKAMAA-VIITALA, MARJATTA 2005: Vieraita kieliä sanojen takana – *Kielikello* 2/2005.
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2008: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <http://scripta.kotus.fi/visk> (13.–22.11.2018).

LIITE 1. Kielitoimiston sanakirjan päätoimittaja Tarja Heinosen kokoama lista Kielitoimiston sanakirjassa esiintyvistä japanilaisista lainasanoista.

anime

buto

emoji

geisha ~ geiša

ikebana

judo

jujutsu

kabuki

karate

kendo

kimono

2. koto

mirin

miso

no-näytelmä ~ nō-näytelmä

origami

ramen

reiki

sake

sašimi ~ sashimi

šiatsu ~ shiatsu

siitake

šinto, šintolainen, šintolaisuus ~ shinto, shintolainen, shintolaisuus

sukiyaki ~ sukijaki

sumo

sushi ~ suši

tatami

teriyaki ~ terijaki

tofu

yakitori ~ jakitori

LIITE 2. Aineiston lainasanat.

aikido 'japanilainen puolustautumismenetelmä ja urheilulaji'

anime 'japanilainen piirrosanimaatio'

buto 'japanilainen modernin tanssin suuntaus, jolle on ominaista hidas liike'

geisha 'japanilainen laulajatar ja tanssijatar, joka viihdyttää yleisöä teehuoneissa, juhlissa ym.'

judo 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji'

jujutsu 'japanilainen aseeton puolustautumismenetelmä ja urheilulaji'

kendo 'japanilainen urheilulaji jossa miekkaillaan pitkällä bambukepeillä'

kimono 'mekkomainen pitkä japanilainen asu, joka kiinnitetään leveällä kangasvyöllä'

konmari 'japanilaisen Marie Kondon kehittämä menetelmä, jossa päästään eroon epäjärjestyksestä ja sotkusta säästämällä vain iloa tuottavat esineet'

lolita 'tyttö tai nuori nainen, joka pukeutuu (japanilaislähtöiseen) katutyylisiin'

manga 'japanilainen sarjakuva'

(kon)mari 'japanilaisen Marie Kondon kehittämä menetelmä, jossa päästään eroon epäjärjestyksestä ja sotkusta säästämällä vain iloa tuottavat esineet'

origami 'japanilainen paperintaittelu; sen tuloksena syntynyt paperiesine'

sudoku 'numeroristikko, johon täytetään numerot tietyllä logiikalla'

sumo 'vanha japanilainen painimuoto'

sushi 'japanilainen ruokalaji, joka valmistetaan riisistä ja kalasta, äyriäisistä tai kasviksista'

tofu 'soijapavuista tehty juustomainen valmiste'

LIITE 3. Aineiston esimerkkien internet-osoitteet.

VERBIJOHDOKSET

Esimerkki (1): Pohjoinen BUTO - Northern BUTOH -Facebook-sivu (<https://www.facebook.com/PohjoinenBUTO/posts/terve-milloin-olisi-seuraava-mahdollisuus-oulussa-limingassa-jossain-l%C3%A4hell%C3%A4-kok/494607140633869/>)

Esimerkki (2): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/3191984/jatkat!>)

Esimerkki (3): Kvaak.fi (<http://www.kvaak.fi/keskustelu/index.php?topic=7891.15>)

Esimerkki (4): Kaksoissola-foorumi

(<http://www.kaksoissola.net/foorumi/viewtopic.php?f=11&t=2516&start=20>)

Esimerkki (5): Hopeinen omena -foorumi

(<https://hopeinenomena.fi/viewtopic.php?f=53&t=84312&start=2575>)

Esimerkki (6): Vauva-foorumi (<https://www.vauva.fi/comment/6417406>)

Esimerkki (7): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/457653/missa-voi-ju-doilla>)

Esimerkki (8): Ylilauta (<https://ylilauta.org/sekalainen/76913234>)

Esimerkki (9): Basso.fi-foorumi (<http://www.basso.fi/foorumi/threads/futis-vs-l%C3%A4tk%C3%A4-vs-muu-urheilu-yleinen-riitelytopik.65959/>)

Esimerkki (10): Kotimaisten kielten keskus (https://www.kotus.fi/nyt/kotus-blogi/vesa_heikkinen?5400_a=comment&5400_m=21525)

Esimerkki (11): Mungolife-blogi (<https://www.lily.fi/blogit/mungolife/black-lace-tulle>)

Esimerkki (12): MeNaiset (https://www.menaiset.fi/artikkeli/ajankohtaista/kolumnit/konmarin_uhrit_kun_hittisiivousmetodi_ei_tuonutkaan_onnea)

Esimerkki (13): Älä tule paha kakku... -blogi (<https://rukka.vuodatus.net/lue/2006/06/sellasta-sushia-josta-maaki-tykkaan>)

Esimerkki (14): Uusimaa (<https://www.uusimaa.fi/artikkeli/285122-simona-sumoa>)

Esimerkki (15): Pakkotoisto.com (<https://pakkotoisto.com/threads/hybridipunttilua.28457/>)

TEKIJÄNNIMEN JOHDOKSET

Esimerkki (16): Israelin keikka -blogi (<http://israelinkeikka.blogspot.com/2010/07/kovaa-pelia-israelissa-tiukkoja-kissoja.html>)

Esimerkki (17): Resetti (<http://resetti.net/index.php?topic=67.550>)

Esimerkki (18): ERCH2014 (<https://fi.erch2014.com/iskusstvo/51540-yarost-bahamuta-proishozhdenie-shedevr-anime.html>)

Esimerkki (19): Todellisuuden tutkimuskeskus -blogi (<https://todellisuus.squarespace.com/todellisuuden-tutkimuskeskus/?offset=1339576464000>)

Esimerkki (20): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/5300319/geishan-meikki---vinkkeja>)

Esimerkki (21): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/8875933/mita-teen>)

Esimerkki (22): Potku.net

(<https://potku.net/forum/viewtopic.php?f=36&t=1980&start=1830>)

Esimerkki (23): Konsoli- ja filmifin (<https://forum.konsolifin.net/threads/ufc-dream-eli-text-virallinen-vapaaottelu-threadi-spoiler-tagit-kaeytoessae.42906/page-22>)

Esimerkki (24): Potku.net (<https://potku.net/forum/viewtopic.php?t=7619&start=30>)

Esimerkki (25): FutisForum² (<http://futisforum2.org/index.php?topic=4065.90;wap2>)

Esimerkit (26 & 27a): Vauva-foorumi (<https://www.vauva.fi/keskustelu/2699010/arsyttaa-nuo-konmari-uskoon-hurahtaneet-tutut-jotka-moralisoivat-sita?page=6&changed=1477646555>)

Esimerkki (27b): Torstai-lehti (<http://www.torstai-lehti.fi/2016/10/17/marittaja-hankkiuuden-elaman-japanilaisopein-siivouksen-elamanmullistavasta-taiasta-iloa-sake-noivaan-jarjestykseen/>)

Esimerkki (28): Vauva-foorumi (<https://www.vauva.fi/keskustelu/2693357/konmari-aarimmainen-manifesti-nykyihmisen-uusavuttomuudesta?page=8&changed=1478544498>)

Esimerkki (29): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/2419813/sudokuissa-vaihtoehdoja!>)

Esimerkki (30): Moumou-blogi (<https://www.idealista.fi/moumou/2013/07/kesapaivan-iloja/>)

Esimerkki (31): Vauva-foorumi (https://www.vauva.fi/keskustelu/2557872/vituttaa_naa_instaajat_trendittajat_ja_somettajat)

Esimerkki (32): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/8556820/mita-olette-syoneet-tanaan>)

TEONNIMEN JOHDOKSET

Esimerkki (33): Potku.net (<https://potku.net/forum/viewtopic.php?t=20134&start=15>)

Esimerkki (34): Tampereen ylioppilaslehti Aviisi (<https://arkisto.aviisi.fi/artikkelit/?num=12/2005&id=a4e9428>)

Esimerkki (35): Kaleva (<https://www.kaleva.fi/kale/oululainen-kaoru-kitsune-eli-roni-liches-pukeutuu-vaaleanpunaiseen-ja-saa-ohikulkijat-hymyilemaan/803972/>)

Esimerkki (36): Runepoli

(<https://www.runepoli.org/forum/viewtopic.php?f=61&t=11665>)

Esimerkki (37): Pro gradu *Japani-harrastajien slangi* (<http://jultika oulu.fi/files/nbnfioulu-201612013145.pdf>)

Esimerkki (38): Kiloklubi.fi (<https://kiloklubi.fi/foorumi/Omalla-vastuulla-27/Religious-lady-Koshkoi-17594/4720/>)

Esimerkki (39): Viilankantolupa-blogi (<https://viilankantolupa.com/2014/07/16/punahikka/>)

Esimerkki (40): Tätä tää nyt sitten on -blogi (<https://www.lily.fi/blogit/tata-taa-nyt-sitten/voihan-judo>)

Esimerkki (41): Meidän perhe -foorumi (https://www.meidanperhe.fi/keskustelu/811035/ketju/_millanen_harrastus_judo_tytolle_sopiva_ja_turvall)

Esimerkki (42): Ikuisuusprojekti-blogi (<http://neitimyyn.blogspot.com/2013/04/aiaiai-nyt-on-kyl-jaany-pahasti-d-tai.html>)

Esimerkki (43): Gracie Barra Kouvolan Immgrum-sivu (https://www.immgrum.com/user/gbkouvola/2263137571/1179156424939810905_2263137571)

Esimerkki (44): Karhun kertomaa -blogi (<https://karhunkertomaa.wordpress.com/2012/09/11/tampereella-kendoilua-ja-leirimietteita/>)

Esimerkki (45): Turun Kendoseura Rendainon Facebook-sivu (<https://www.facebook.com/kendoturku/posts/795210667312062>)

Esimerkki (46): Breidholt-blogi (<http://breidholt-kaino.blogspot.com/2013/04/out-of-loli-comfort-zone-part-2.html>)

Esimerkki (47): Vauva-foorumi (<https://www.vauva.fi/keskustelu/2693357/konmari-aarimmainen-manifesti-nykyihmisen-uusavuttomuudesta?page=8&changed=1478544498>)

Esimerkki (48): Karkkipäivä-blogi (<https://blogit.terve.fi/karkkipaiva/taytyyko-vuosi-uudistua/>)

Esimerkki (49): 3 wheel vs 4 wheel -blogi (<http://3wheelvs4wheel.blogspot.com/2016/03/mika-ihmeen-maritus.html>)

Esimerkki (50): TS Koti (<http://koti.ts.fi/asuminen/konmarittaminen-innostaa-raivamaan-tavaran-toinen-elama/>)

Esimerkki (51): Pihapiirin Leidit -blogi (<http://pihapiirinleidit.blogspot.com/2017/01/konmari-koittaisinko-marittamista.html>)

Esimerkki (52): Karikari.fi (<http://www.karikari.fi/?p=551>)

Esimerkki (53): Kaksoissola-foorumi
(<http://www.kaksoissola.net/foorumi/viewtopic.php?f=12&t=718&start=810>)

Esimerkki (54): Pro gradu *Japani-harrastajien slangi* (<http://jultika oulu.fi/files/nbnfioulu-201612013145.pdf>)

Esimerkki (55): Kalastajan vaimo -blogi (https://www.menaiset.fi/blogit/kalastajan_vaimo/perjantaita_pehmoliivissa)

Esimerkki (56): Survo-foorumi (<https://www.survo.fi/arkisto/000962.html>)

Esimerkki (57): Kivapäivä (<http://kivapaiva.fi/tuote/sumopaini/>)

Esimerkki (58): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/15173624/melkoisia-laskimahoja--->)

Esimerkki (59): Enemmän valoa -blogi (<http://raijoja2.blogspot.com/2018/02/klak-klak-klak-linnut-ja-muita-huomiota.html>)

Esimerkki (60): Karppaus.info
(<https://www.karppaus.info/forum/viewtopic.php?t=44872&start=60>)

Esimerkki (61): eat.fi (<https://old.eat.fi/helsinki/hanko-sushi-jumbo?page=3>)

Esimerkki (62): Sormiruokaa-blogi (<http://sormiruokaa.blogspot.com/2009/10/tofui-lua.html>)

Esimerkki (63): ...noir-blogi (<http://halnoir.blogspot.com/2010/09/thursday-1998.html>)

Esimerkki (64): FutisForum² (<http://futisforum2.org/index.php?topic=3775.185;wap2>)

ADJEKTIIVIJOHDOKSET

Esimerkki (65): Antti Pekkarinen -blogi (<http://anttipekkarinen.com/?p=226>)

Esimerkki (66): Kaksplus (<https://kaksplus.fi/threads/urbaani-legenda-vaekivallasta-saa-osakseen-kritiikkiae.1734518/page-2>)

Esimerkki (67): Glorantha-foorumi

(<http://sange.fi/kalikos/foorumi/viewtopic.php?f=21&t=2531>)

Esimerkki (68): Minttulikööri jäällä 0,2 % -blogi (<http://minttulikoori.blogspot.com/2014/10/etko-loytanyt-mitaan-muuta-sanaa.html>)

Esimerkki (69): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/1552817/vaasas-anime-kauppoi>)

Esimerkki (70): Kaltio (<http://www.kaltio.fi/vanha-arkisto/uusin/vakummu516>)

Esimerkki (71): Suklaata ja sydämiä -blogi (<http://jonskunleivontablogi.blogspot.com/2014/01/keishainen-fufge.html>)

Esimerkki (72): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/15042040/mika-rossalla-oli-jalkiviisaissa>)

Esimerkki (73): Suklaayhdistys (<http://www.suklaayhdistys.com/arviot.php?valmistaja=9&tuote=2902>)

Esimerkki (74): Oulun judokerho ry (<https://oulunjudokerho.sporttisaitti.com/kalenteri/?x118457=260452>)

Esimerkki (75): HDGeet.com (<http://hdgeet.com/video/judo-suomi.html>)

Esimerkki (76): Suomi 24 -foorumi (<https://keskustelu.suomi24.fi/t/758177/judon-soveltaminen-kaytannossa>)

Esimerkki (77): Potku.net (<https://potku.net/forum/viewtopic.php?t=12108&start=90>)

Esimerkki (78): Potku.net (<https://potku.net/forum/viewtopic.php?t=1243&start=1320>)

Esimerkki (79): Potku.net (<https://potku.net/forum/viewtopic.php?t=6549&start=255>)

Esimerkki (80): TripAdvisor (https://www.tripadvisor.fi/Restaurant_Review-g1066443-d1660907-Reviews-Tenmasa-Chiyoda_Tokyo_Tokyo_Prefecture_Kanto.html)

Esimerkki (81): Ellos (<https://www.ellos.fi/ellos-collection/louise-mekko/7005497-01>)

Esimerkki (82): Karkkipäivä-blogi (<https://blogit.terve.fi/karkkipaiva/taytyyko-vuosiuudistua/>)

Esimerkki (83): This too shall pass -blogi (<http://meneehi.blogspot.com/2016/03/konmari-ja-feng-shui.html>)

Esimerkki (84): Tuska onni elämä -blogi (<https://www.lily.fi/blogit/tuska-onni-elama/3-asiaa>)

Esimerkki (85): ET-lehti (<https://www.etelehti.fi/comment/283059>)

Esimerkki (86): Sokeriruuksija-blogi (<http://sokeriruuksija.blogspot.com/2012/12/hienoneiti-vaelluskengissa.html>)

Esimerkki (87): Gootti.net (http://www.gootti.net/keskustelu/8_1545_7.html)

Esimerkki (88): Naruto.fi (<http://keskustelu.naruto.fi/viewtopic.php?f=7&t=406>)

Esimerkki (89): SalarymanDaishi-blogi (<https://salarymandaishi.net/fi/2018/04/11/hanamilataus/>)

Esimerkki (90): Kaksoissola-foorumi

(<http://www.kaksoissola.net/foorumi/viewtopic.php?f=12&t=718&start=810>)

Esimerkki (91): Laatukaluste (<https://www.laatukaluste.com/valaisimet/poytavalaisimet/himmee-filly-poytavalaisin-musta-p-1359.html>)

Esimerkki (92): Docplayer (<https://docplayer.fi/9337764-Algebra-1-demot-18-1-2012.html>)

Esimerkki (93): Deskgram (<https://deskgram.net/explore/tags/kokovuotinenkunto>)

Esimerkki (94): Euroopan keskellä -blogi (<http://euroopankeskella.blogspot.com/2012/02/sushinen-viikonloppu-munchenissa.html>)

Esimerkki (95): Napapilvi-blogi (<http://napapilvi.blogspot.com/2012/01/seikkailijan-sii-kasalaatti-ja.html>)

Esimerkki (96): Nelliina-blogi (https://www.kodinkuvalehti.fi/blogit/nelliina/varjoisilla_kaduilla)

Esimerkki (97): Kotikokki (<https://www.kotikokki.net/reseptit/nayta/306907/To-fuinen%20pastakastike/>)

Esimerkki (98): K&K-blogi (<http://www.kahviajakasvisruokaa.fi/2012/12/pahkinapihvit.html>)

Esimerkki (99): Neiti Kotipelto -blogi (<http://fitnet.fi/blog/neitikotipelto/lihaton-lokakuu-tofuton-marraskuu/>)